

Plotsloof

Jaargang 35—nummer 1—Zomer 2024

- STICHTING PLOTS- EN LAAGHOVEN, VAN TOEN NAAR NU
- LET'S CONNECT 2, EEN TERUGBLIK
- ACHTER DE SCHERMEN VAN DE TOLKEN

Als hoortoestellen niet meer volstaan, mis dan de dingen die er toe doen niet.

Een praatje bij de kassa, lunch met vrienden, gesprekken tijdens een kop koffie?
Dit wordt allemaal lastiger wanneer hoortoestellen niet meer volstaan.
Maar met een cochleair implantaat kunt u verbonden blijven met uw wereld:

- ✓ Waar hoortoestellen geluid luider maken, kunnen cochleaire implantaten geluid duidelijker maken om gesprekken beter te kunnen verstaan
- ✓ Dit onderzoek blijkt dat mensen met een cochleair implantaat zinnen 8 keer beter konden verstaan dan voorheen met hun hoortoestellen
- ✓ U komt misschien in aanmerking voor een gehoorimplantaat. Wacht niet langer: praat met uw arts of audioloog en ontdek of een gehoorimplantaat een beter hulpmiddel voor u zou kunnen zijn.

**Ga naar www.hoormeer.nl
en vraag vandaag nog uw
gratis informatiepakket aan.**

Voor meer informatie ga naar www.hoormeer.nl

1. Fitzpatrick EM, Leblanc S. Exploring the factors influencing discontinued hearing aid use in patients with unilateral cochlear implants. Trends in Amplification. 2010; 14; (4): 199-210. 2. Runge CL, Henion K, Tarima S, Beiter A, Zwolan TA. Clinical outcomes of the Cochlear™ Nucleus®5 cochlear implant system and SmartSound® signal processing. J Am Acad Audiol. 2016; 27; (6): 425-440.

Vraag uw medische professional om advies over behandelingen voor gehoorverlies. Resultaten kunnen variëren en uw medische professional zal u adviseren over de factoren die van invloed kunnen zijn op uw resultaat. Lees altijd de gebruiksaanwijzing. Niet alle producten zijn in alle landen verkrijgbaar. Neem contact op met uw lokale vertegenwoordiger van Cochlear voor productinformatie.

Cochlear, Hear now. And always, Nucleus en het elliptische logo zijn handelsmerken of geregistreerde handelsmerken van Cochlear Limited.

© Cochlear Limited 2022. D1947990 V1 2022-02 Dutch Translation of D1706317 V2 2020-10

Cochlear®
Hear now. And always

Inhoudsopgave

04 Van de voorzitter

07 Je komt toch ook? Congres maart 2023

08 Alle verliezen reizen met je mee

10 Wereld Doven Dag 2023. Een unieke samenwerking

13 Peter Raggers: Rouwen als krachtbron

14 Door het gehoorverlies van mijn vader, ben ik ook wat verloren

15 Gedicht Rouw

16 Rouw en verlies: het gaat niet altijd over de dood

19 Olga: waarom rouw ik?

20 Impressie jaarvergadering

22 John: leven in een ideale wereld

23 Rouwen om gehoorverlies. Het onzichtbare en oh zo aanwezige verlies

24 Ronald: de dag dat jij wordt losgelaten

25 Rouw

26 Gedicht Herinneringen

27 Landelijke Contactdag

28 Week van de toegankelijkheid

30 Gedicht Begin

10

20

27

28

Van de voorzitter

Beste lezers,

Met trots en dankbaarheid heb ik tijdens het afgelopen congres de hamer overgenomen als voorzitter van de Stichting Plots- en Laatdoven. Na een respectabele periode van tien jaar onder het voorzitterschap van Robert, sta ik nu klaar om deze rol op me te nemen en het werk voort te zetten.

Het is een eer om nu hier als voorzitter van deze mooie stichting het voorwoord te mogen schrijven. Het voorzitterschap is iets wat ik nooit had verwacht toen ik in 2007 plotsdoof werd. Toen ik kennismakte met de facebook groep van de stichting, nu zo'n jaar of 7 geleden, voelde het als een leuke groep waar ik herkenning kon halen. Na het bijwonen van contactdagen en het congres van 2019ervaarde ik de stichting, net als zoveel anderen, als een warm bad! Dat belooft nog wat voor de toekomst!

Eén van de pijlers waarop ik wil voortbouwen tijdens mijn voorzitterschap is de kracht van verbinding. Want wat is een stichting zonder de mensen die er deel van uitmaken? Ik kijk er naar uit om jullie allemaal te ontmoeten, van jullie te leren en nieuwe verbindingen te maken. Laten we samenwerken en elkaar steunen. Alleen dan zijn we in staat om echte verandering teweeg te brengen. Voel je dus vrij om me te benaderen tijdens activiteiten of via de mail! Laat me weten wat er leeft en welke ideeën jullie hebben!

Daarnaast ben ik vastbesloten om de stichting verder te professionaliseren. Door te investeren in onze mensen, processen en relaties, kunnen we onze impact vergroten en meer mensen bereiken die onze steun nodig hebben. Daarvoor moeten we met elkaar samenwerken en van elkaar leren om zo meer kennis, begrip en respect te creëren voor alle betrokkenen.

Ik ben me ervan bewust dat ik deze rol niet alleen vervul, maar samen met mijn medebestuurdersleden die zich inzetten voor onze missie. Samen met de vrijwilligers en samen met alle donateurs en betrokkenen blijven we werken aan een inclusieve en ondersteunende omgeving voor plots- en laatdoven en iedereen om hen heen. Doe je mee?

Ik kijk uit naar wat voor ons ligt, met als eerste dit dikke nummer van de Plotsdoof! Vol met mooie artikelen en een terugblik op ons succesvolle congres! Maar ook de activiteiten die gaan komen: de landelijke ontmoetingsdag in Waalwijk, de jaarvergadering en de vrijwilligersmiddag en alles wat verder nog op de planning staat.

En mocht u nu heel enthousiast worden van al die mooie verhalen en ervaringen en wilt u een keer meedoen of zelfs meehelpen met organiseren?? Laat het ons weten! Helpende handjes zijn altijd welkom!!

Voor nu wens ik iedereen een mooie zomer met hopelijk veel zonneschijn toe en heel graag tot ziens!

Met vriendelijke groet,

Annemieke

'Stokje overdragen'

Van de redactie

Voor jullie ligt nu een extra dik nummer. We zijn van 4 edities naar 2 gegaan, maar in combinatie met de website en de nieuwsbrief willen we een breder publiek bereiken. De nieuwsbrief zet elke maand een aantal artikelen van de redactieleden en andere gastschrijvers in de spotlight. Voordeel is ook dat wat we niet kwijt kunnen in het fysieke blad omdat we gebonden zijn aan het aantal pagina's, we het vervolg kunnen aanbieden op de website. Zoals het fantastische reisverhaal van John Retel Helmrich, die is zo meeslepend dat we het niet over ons hart konden verkrijgen om daar maar een klein deel van te publiceren. Deel 2 lees je dus op de website. En passant lees je dan ook ander leuk nieuws, zoals bijvoorbeeld de inloophuizen die als paddenstoelen uit de grond schieten en nog meer nuttige informatie.

Ook oudere artikelen van voorgaande edities van Plotsdoof kun je daar (her)lezen. Via nieuwsbrief word je daar naartoe geleid. Maar je kunt ook direct

naar de website zelf gaan: www.stichtingplotsdoven.nl/actueel/nieuws.

De redactie heeft vooral de tolken in het vizier in dit blad. Achter de schermen van de tolken en vanuit de tolkgebruikers gezien. Maar als je de terugblik van Lets' Connect leest, zie je daar ook een verwijzing naar de tolken die echt overal zijn. Daarom heeft de redactie dit keer de tolken in de schijnwerpers gezet. Want ze werken keihard en dat mag wel eens gezegd worden.

Er is geen volgende thema voor de wintereditie. Mocht je alvast in de wintersferen zitten tijdens het lezen, klim dan in je muis en stuur jouw bijdrage naar redactie@stichtingplotsdoven.nl voor 8 november 2024! Ook dan hebben we een heel dik nummer.

De redactie wenst jullie een heerlijke zomer!

Over de stichting

De Stichting Plots- en Laatdoven is opgericht in 1989 en zet zich in voor de belangenbehartiging van plots- en laatdoven in de ruimste zin van het woord. Daarbij staat de stimulatie van zelfredzaamheid en reïntegratie van de plots- en laatdove in de horende maatschappij voorop

Bestuur

Annemieke Ceton, voorzitter
Gerard de Vijlder, vicevoorzitter
Robert ten Bloemendal, secretaris
Peter Helmhout, penningmeester
Nirosha Boer, bestuurslid
Mark Schiffmaier, bestuurslid
Annet Verdoorn, bestuurslid

Raad van Advies

drs P.P. B.M. Boermans
dr J. Mulder
Peter Raggars

Donateurschap

Vanaf € 25,— per kalenderjaar bent u al donateur, voor het hele gezin betaalt u slechts € 35,—
Overmaken kan op IBAN NL54 INGB 0000 082080 t.n.v. Stichting Plotsdoven te Houten

Geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Haaglanden te Den Haag nr 41155666 ANBI-nummer 816107440

Lex Scheffelfonds

Het Lex Scheffelfonds is ingesteld om iedere plots- en laatdove, voor wie dit een financieel bezwaar is, in staat te stellen deel te nemen aan activiteiten die georganiseerd worden door de Stichting Plotsdoven. Voor verdere informatie zie de laatste bladzijde.

 MED-EL

Hoe klinkt een cochleair implantaat?

Blikkerig? Robotachtig? Onnatuurlijk? Cochleaire implantaten zouden niet zo moeten klinken. Bij MED-EL vinden we dat je het verdient om geluiden te horen zoals ze bedoeld zijn. Daarom ontwikkelden we een unieke benadering voor cochleaire implantaattechnologie, die nabootst hoe natuurlijk horen werkt. Het resultaat? Een cochleair implantaat dat het natuurlijk gehoor zo dicht mogelijk benadert.

Ga voor meer informatie naar:
medel.com/nl

hearLIFE

medel.com

Van het bestuur

Op deze plek proberen we elke uitgave van de Plotsdoof een inkijkje te geven in de zaken die spelen in het bestuur van de Stichting Plots- en Laatdoven. En er is nogal wat te melden!

Er zijn een aantal wisselingen geweest in het Bestuur. Robert ten Bloemendal vond het, na bijna 10 jaar, tijd om de voorzittershamer over te dragen aan een nieuwe voorzitter.

Robert: "Ik heb in al die jaren als voorzitter met een fantastische groep mensen mogen samenwerken. Het is een mix gebleken van oudere en ervaren mensen en de jongere garde. Die verhouding is ook nodig om je als organisatie te blijven ontwikkelen. Voor mezelf was nu hét moment om die hamer over te dragen. Dit omdat ik in een periode van mijn leven zit dat ik de prioriteit moet verleggen naar mijn privé- en werksituatie. Sinds april ben ik werkzaam bij een nieuwe werkgever en daar wil ik al mijn pijlen op richten om daar een vaste aanstelling te krijgen. Met daarnaast een LAT-relatie maakt dat je in de weekends gewoonweg geen puf en zin meer hebt om veel werk als voorzitter te verzorgen"

Robert heeft tijdens het internationale congres afgelopen maart in Zuiderduin zijn vertrek bekend gemaakt én meteen ook de nieuwe voorzitter Annemieke Ceton voorgesteld. Annemieke was al een lange tijd binnen het bestuur actief en ze is unaniem door de rest van het bestuur gekozen als nieuwe voorzitter de Stichting. Elders in dit blad stelt ze zich aan jullie voor!

Vorig jaar had Mark Schiffmaier al aangegeven om te willen stoppen als secretaris. Dit was voor Robert een mooie gelegenheid om wél actief te blijven binnen het Bestuur. Dus hij neemt de rol van secretaris van Mark over.

Mark heeft aangegeven helemaal te willen stoppen met bestuurswerk, en zich te richten op werkzaamheden als vrijwilliger binnen de Stichting. Vanaf deze plek wil het bestuur Mark dan ook bedanken voor zijn jarenlange inzet als bureaumedewerker en als secretaris.

Dit houdt in dat we een opengevallen plek in het bestuur hebben. De voorkeur gaat vooral uit naar een horend persoon. Op die manier is de hele doelgroep van de stichting vertegenwoordigd. Want we zijn er natuurlijk ook voor de horende partners, kinderen en familie! Een horende persoon kan dan vanuit een iets andere belevingswereld zijn of haar inbreng hebben. Dus mocht je een horende partner zijn van iemand die plots-laatdoof of slechthorend is, of je hebt op een andere manier affiniteit met onze doelgroep meld je dan bij Annemieke via voorzitter@stichtingplotsdoven.nl.

Maar ook met een gehoorbeperking mag je natuurlijk reageren op een bestuurs- of vrijwilligersfunctie!

Kijkje achter de schermen bij tolken

Door Margreet Joosen

Hoe is het om een gebarentolk en/of een schrijftolk te zijn? Een kijkje achter de schermen. In een viertal interviews zijn 12 tolken, combitolken, schrijftolken, gebarentolken, het hemd van het lijf gevraagd. Met dank aan hun openhartigheid: Sharon van de Borden, Margot de Vreede, Mirjam Stolk, Myrte Kriesels, Emma de Esch, Hanneke de Raaff, Dorothee Limburg, Georgia van der Gen, Linda Gomes, Meddy van der Bilt, Clarissa van den Elzen en Faye Schippers.

"Aangaan"

In het algemeen vinden alle tolken opdrachten die een uitdaging in zich hebben heel fijn. Waarin zij zichzelf kunnen verbeteren, maar ook nieuwe kennis opdoen. Waarbij ze alert moeten zijn en hun vaardigheden worden aangesproken. Daar leren ze zelf veel van. Het is per persoon verschillend wat men een fijne opdracht vindt, waar men op 'aangaat'. Voor de een is uitdaging belangrijk en voor de ander staat juist de verbinding met de klant voorop. Maar het meest belangrijk is de (wederzijdse) klik die je met de tolkgebruiker hebt. Daar gaan ze echt op aan. Essentieel is wederzijds respect en menselijkheid.

Soort opdrachten

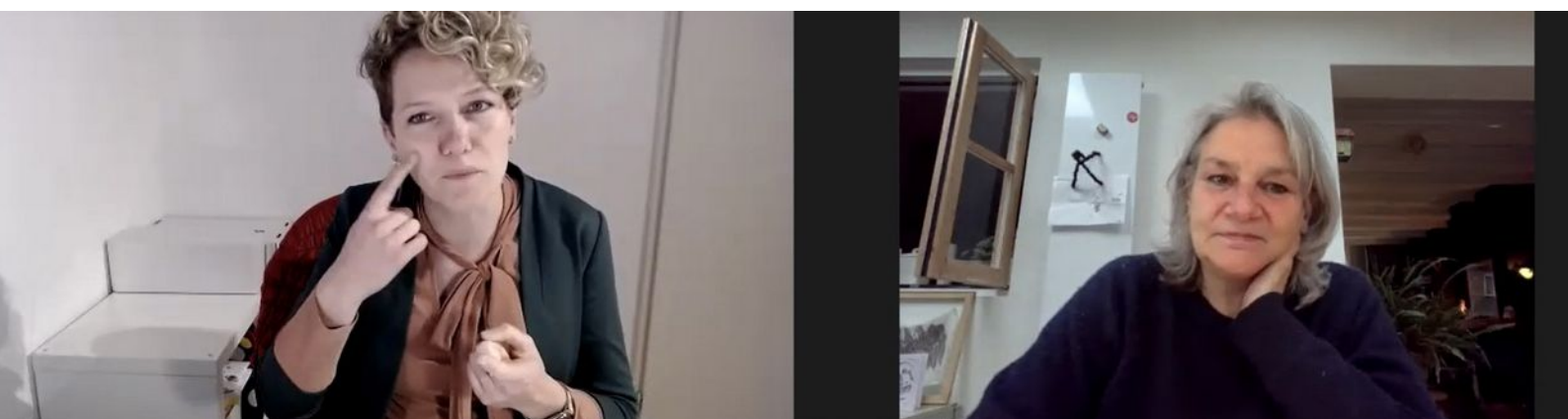
De ene is gek op politiek, de ander op pittige vergaderingen waarbij je heel hard moet werken, de ene wil juist geen vakanties tolken, een andere tolk wel. Wel basisonderwijs of juist niet. Pubers is een verhaal apart. Geen kerk of juist wel.

Verjaardagen soms ook liever niet, omdat niet altijd duidelijk is wie met wie in gesprek is en waar de klant naar wil luisteren. Bevallingen tolken is echt een ervaring om nooit te vergeten. Theaters, muziek, bruiloften, andere feestjes zijn ook fijn, de een meer dan de ander. Of vanuit een andere taal dan Nederlands vertalen naar NGT of Nederlands. Wanneer hobby samenkomt met je werk, zoals Formule 1 tolken. Het is maar net waar ze op aangaan of juist op leeglopen.

Vaste opdrachten zijn fijn omdat dit een vast inkomen betekent, maar wel graag in combinatie met flexibele opdrachten. Het moet afwisselend blijven en uitdaging bieden. Vaste opdrachten hebben het voordeel dat je weet wat er komt. De omgeving is bekend en dat is ontspannen tolken. Dan kun je als er chaos is, dit ook beter toelaten.

Affiniteit

Belangrijk is dat de tolk affiniteit heeft met de

situatie en dat het niet in strijd is met eigen normen heerlijke kick. Iemand voor wie je heel vaak tolkt, en waarden. Het is niet fijn om ergens te tolken datleer je ook zijn/haar manier van spreken/gebaren zo tegen jouw eigen gevoelens indruist. Dat kun kennen, waardoor je sneller op elkaar ingespeeld je soms ook aflezen aan de mimiek en houding raakt. Dan ontstaat er een band. Ook wanneer je tijdens het tolken, hoezeer de tolk ook professioneel die klant als kleuter kent en ziet opgroeien tot een wil en probeert te blijven. Maar de tolk kan ook Havist. Of iemand die je volgt bij al haar opleidingen daarna tijden last hebben van negatieve gevoelens en vergaderingen op haar werk. Je ziet iemand zich over de tolksituatie. En dat kan ervoor zorgen dat de steeds verder ontwikkelen en dat geeft voldoening tolk niet meer voor die tolkopdrachten kiest, ook al aan je tolkwerk. is er het besef dat er weinig tolken beschikbaar zijn. Het is soms gewoon niet te verdragen.

Afstemmen

Soms moet je gewoon accepteren dat het niet altijd even loopt zoals je wilt als tolk. Daarbij is afstemmen met en door de klant heel essentieel. Wat wil je: wel of niet onderbreken als er iets niet verstaan wordt, waar wil je dat ik ga zitten of staan? Daarbij is feedback ook ontzettend belangrijk. Het is heel fijn als je aangeeft als je juist iets anders wil dan de tolk doet. Niet afwachten, maar aangeven. En als iemand aangeeft zelf te willen onderbreken, maar tijdens chaos in een setting het niet aangeeft, moet de tolk dit gewoon accepteren. Dat is dan de verantwoordelijkheid van de klant zelf.

Tijdens de opleiding gebarentolk wordt geleerd dat je altijd moet ingrijpen als je het niet kan volgen. Want anders kun je niet de kwaliteit leveren die je moet leveren. Maar de praktijk blijkt weerbarstiger te zijn. Niet alle klanten willen dat je ingrijpt, ook al krijgen ze dan misschien de helft mee. Dan is het soms lastig om dat wat je geleerd hebt los te laten, dat moet je dan respecteren als tolk. Naarmate je langer als tolk werkt en dus meer ervaring krijgt, ga je steeds meer jouw eigen gevoel volgen voor wat bij een situatie past.

Bij vaste opdrachten of vaste klanten raak je op elkaar ingespeeld, je kunt elkaar lezen en schrijven. De kwaliteit van tolken verbetert daardoor ook, omdat je over steeds meer informatie beschikt maar ook de setting steeds beter kent. Je leert de collega's kennen en het jargon. Vergaderingen worden ook als een fijne uitdaging gezien. Je moet hard werken om op hoge snelheid de informatie te verwerken en als dat goed gaat, geeft het een

Balans

Maar ze zijn het allen eens dat minder leuke opdrachten gewoon moeten, omdat je daarvoor kiest als je aan een opleiding gebarentolk/schrijftolk begint. Je bent dienstbaar, dat is inherent aan het beroep. Een begrafenis zal dan ook bijna altijd worden aangenomen. Als je toevallig op dat moment een andere tolkafpraak hebt staan, wordt er vaak geprobeerd om een vervanger voor te zoeken of je zegt een privé afspraak af. Of in een regio waarvan je weet dat er weinig (schrijf)tolken zijn, stel je je makkelijker beschikbaar, vaak ook ten koste van je privéleven.

Het is opvallend dat in elk interview iedereen aangeeft het lastig te vinden om nee te zeggen als ze eigenlijk vrij zijn. Ze werken vaak ook 7 dagen per week. Een dag voor zichzelf nemen doen ze wel, maar het lukt niet altijd. Balans tussen werk en privé slaat soms door naar het werk. Familie en vrienden begrijpen niet altijd waarom je weer een afspraak afzegt voor een tolkopdracht. Het is het gevoel van die klant niet in de steek willen laten gain een belangrijke situatie omdat je weet dat er te weinig tolken zijn. Door schade en schande leren ze wel meer tijd voor zichzelf te nemen, omdat je eigen gezondheid belangrijk is.

Balans betekent voor combitolken ook dat ze afwisselend hun werk willen doen. Als ze op 1 dag zowel schrijftolken als gebarentolken, dan kunnen ze dat veel langer volhouden dan alleen schrijftolken of alleen gebarentolken. Afhankelijk van de opdrachten overdag kunnen ze bij andere opdrachten in de avond besluiten of ze het wel of niet kunnen aannemen. Bij een hele dag

schrijftolken is 's avonds gebarentolken prima en andersom.

De angst heerst dat er op een gegeven moment wordt besloten door UWV en door Dovenschap dat iedereen achterwacht moet draaien en dat je dus verplicht naar bepaalde situaties toe moet. Tolken kunnen alleen zoveel werken en het zo lang volhouden omdat ze zelf een keuze maken in wat wel en wat niet. Want je kunt niet iedereen overal naartoe sturen. Als je kan kiezen dat je de ene dag een wat luchtigere opdracht hebt en de volgende dag een zware, dan hou je het tolken veel langer vol.

Afweging

Veel mensen beseffen niet wat tolkwerk precies inhoudt. Klanten weten vaak niet dat tolken het gevoel hebben dat ze continu moeten afwegen of ze voor een opdracht kiezen of voor hun privéleven. Heeft bijvoorbeeld iemand eindelijk na 17 dagen keihard werken eindelijk een vrije dag voor zichzelf ingepland, maar is er een begrafenis aanvraag, dan is dat mega ingewikkeld voor de tolk om nee te zeggen. En dan nog zit het in hun achterhoofd. Dat vindt men heel lastig, die continu afweging.

Daarnaast spelen ook reisafstanden en duur van de opdrachten mee. Als je een 1 uur moet tolken waarbij je 1 uur enkele reis hebt, is dat ook lastig om als opdracht aan te nemen. Of je wil eigenlijk wel die ene opdracht aannemen, maar je bent dan net niet op tijd terug om je kind van BSO af te halen, dan is dat ook de afweging die gemaakt moet worden. Opgemerkt wordt dat als je persoonlijk met de klant contact hebt, je makkelijker kan afstemmen wat wel mogelijk is, bijvoorbeeld online in plaats van op locatie, of een half uurtje eerder beginnen. Via Tolkcontact kan dat in eerste contact niet aangegeven worden, het is ja of nee. En dat is een gemiste kans, want soms kan er gewoon veel meer als men direct contact heeft met de klant. Sommige klanten hebben daarom ook hun eigen netwerk aan tolken en kiezen niet voor Tolkcontact.

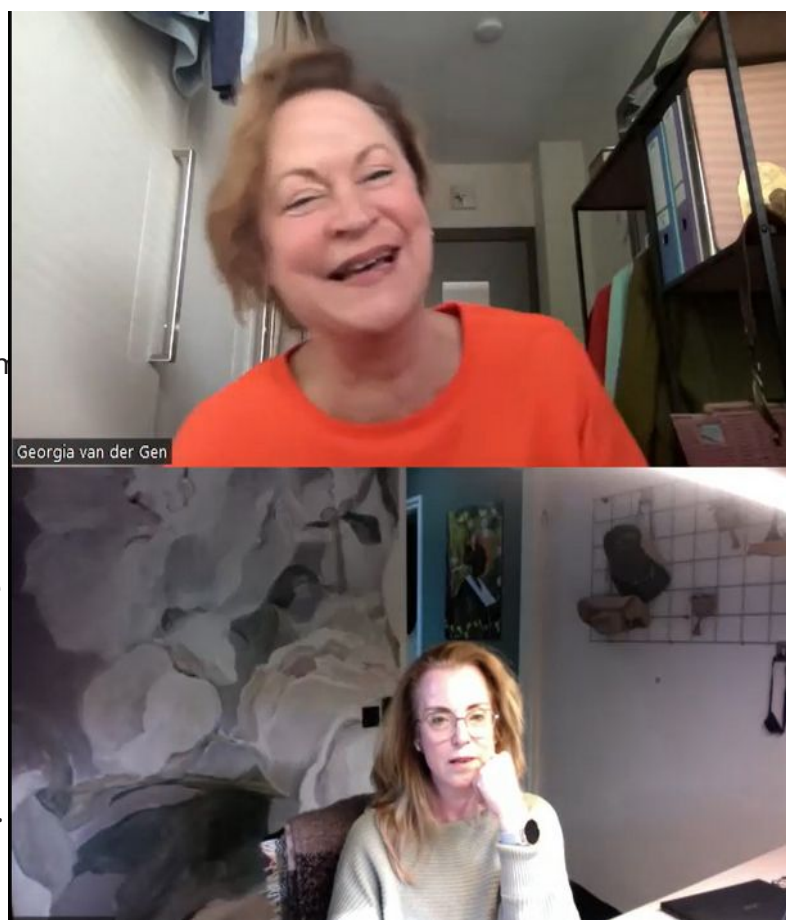
Vertaalmachines

Soms wordt verwacht dat tolken 24/7 tolk moeten zijn in elke situatie, ook als je niet aan het werk bent. Dat men wat van je mag vinden en dit op sociale media verkondigt. Dat maakt dat je je minder veilig voelt om je werk als tolk te doen. Dat je geen mens meer mag zijn en dat je ook niet meer gezien wordt als mens.

Of je bent ziek en je hebt hoge koorts en de tolkgebruiker verwacht van je dat je vervanging regelt. Dat lukt soms echt gewoon niet. Daar mag meer begrip voor komen. Ze voelen zich soms als vertaalmachines. Het is fijn als je goedendag tegen ze zegt of ervoor zorgt dat ze koffie krijgen. Ook dat je op tijd voor informatie zorgt waar ze zich moeten aanmelden, waar ze kunnen parkeren en in welke ruimte de opdracht plaatsvindt. Als er een

spreker is die de tekst al op papier heeft, dat het dan ook van tevoren gedeeld wordt met de tolk. Want hoe beter een tolk zich kan voorbereiden, hoe hoger de kwaliteit van het tolken. En als je dezelfde tolk vaker inzet, is het ook prettig als je vraagt hoe het met de tolk gaat als je ziet dat die wat pipjes uitziet. We zijn en blijven allemaal mensen en we verdienen die persoonlijke aandacht.

Soms worden tolken ook gezien als mensen met superoren. Dan worden ze van ze verwacht dat ze alles tolken wat ze horen, zelfs als het aan de andere kant van de kamer is. En als dat niet lukt, vraagt de klant waarom de tolken dat niet kunnen. Dan moet de tolk uitleggen dat ze normaal dit ook niet zou kunnen verstaan. En dat het niet zo is, nu ze dat toetsenbord op haar schoot heeft ze ineens super oren heeft. Was het maar waar, dan wil ik ook wel zo'n toetsenbord op mijn schoot 😊.

Grenzen verleggen

En soms is het ook gewoon creatief omgaan met de situatie. Dat je als tolk kan bijdragen aan contact tussen een dochter en een demente moeder door te gaan zingen, waardoor er weer oogcontact is tussen moeder en dochter. Of bij een kleuter, voor wie je tolkt, onder de tafel kruipt, je daar ook onder kruipt om contact te houden met het kind en de buitenwereld. Creatief is ook bijvoorbeeld bij vakanties onder barre weeromstandigheden je werk als schrijftolk kunnen doen door je toetsenbord goed in te pakken. Of met een kind op zwemles mee het zwembad ingaan totdat het kind een

zwemdiploma heeft. Want telkens wisselende tolken bij een angstig kind werkt dan niet. Dan is het fijn om telkens dezelfde tolk te hebben waarmee je een vertrouwensband kan opbouwen.

Het is beetje je grenzen verleggen. Het extra, creatieve, geeft dan meer voldoening dan gewoon het platte tolken. Het is dan tolk plus. Overigens hoeft dat niet altijd, maar het is wel fijn als dat voorkomt. Vanuit de opleiding wordt heel erg gehamerd dat je als tolk niet mag bemoeien met de situatie. Dat je als het ware onzichtbaar moet zijn. De tolken vinden dat je dat een beetje mag loslaten, doe wat goed voelt voor de tolk én de tolkgebruiker. Soms ben je gewoon de enige persoon die alles meekrijgt, bijvoorbeeld op school waar je ziet waar het kind tegen aan loopt en de ambulante begeleider of de ouders dan net die extra informatie mist die jij als tolk zou kunnen

nodig is, maar niet bij elke tolkgebruiker. Personen met elkaar in verbinding brengen. Of iemand via app te woord staan 's avonds als ze weten dat die persoon het heel moeilijk heeft, eenzaam is. Ze bieden dan een luisterend oor. Ze zijn geen hulpverleners, maar een tolk plus zoals ze zichzelf wel eens noemen. Het is belangrijk dat ze klanten in hun eigen kracht laten staan, door ze zelf dingen te laten doen. Daarvoor hebben ze de tolken niet nodig. Dat betekent dus ook dat je als tolk goed moet weten wat jouw definitie is van ondersteunen en helpen. Gelijkwaardig zijn in de bejegening.

Vriendschappen

Tegenhanger van slechts een vertaalmachine zijn, is dat er vriendschappen ontstaan tijdens tolk- klantrelaties. De ene is daar wat meer terughoudend in dan de ander. Dat is echt in de persoon gelegen. De ene wil iedereen uitnodigen op haar bruiloft, de ander heeft voldoende aan haar eigen inner circle. Wel is het altijd belangrijk om de verwachtingen te managen. Als je maar ietsje te aardig bent tegen een klant, kan die al snel bepaalde verwachtingen hebben. Dan is het belangrijk om dat duidelijk aan te geven. Maar dat valt niet mee, want je wil de ander niet kwetsen. Ook hier is het voortdurend balanceren. Het is eigenlijk ook gek dat je alles weet van iemand, heel dicht bij die klant staat maar andersom dat niet altijd opgaat.

Soms ben je eerst bij de klant betrokken in een werksituatie, vervolgens in privésituaties van trouwen, kinderen krijgen tot het overlijden van de moeder of andere familieleden, of geboortes van kleinkinderen. Dan word je een onderdeel van de familie en als dat past binnen je eigen privéleven, dan is dat heel mooi.

En is je klant een echte goede vriend/vriendin? Dan is de scheiding tolk en vriend zijn meestal duidelijk. Dat hoeft niet altijd uitgesproken te worden. Tolk is dan tijdens opdracht gewoon tolk en na einde opdracht weer een vriendin. Maar het kan soms verwarrend zijn voor mensen.

Lastige situaties en afknappers

Als je klant negatief spreekt over je collega, dan wil je zeker niet de naam weten. Je vraagt of iemand dit al teruggekoppeld heeft met betreffende tolk en verder laat je het daarbij. Soms is je teammaatje iemand die niet bij je past of andersom. Dat je niet op dezelfde lijn zit qua omgaan met de tolkgebruiker en diens behoeften.

Het is niet fijn als je voor Jan Doedel aan het tolken bent, dat klanten en zelfs horende mensen afhaken tijdens een presentatie en met elkaar zitten kletsen of op hun mobiel zitten te kijken, terwijl je daar als een malle aan het tolken bent.

Dat je als begeleider wordt aangezien in plaats van tolk. Of dat ze zeggen dat het wel heel aardig is van je wat je doet als vrijwilliger. Als men je niet

Clarissa van den Elzen

geven. Altijd in het belang van de klant, dat staat voorop. Dat wordt ook vaak op prijs gesteld.

Soms gebeurt het ook wel eens dat je klant je overall in betrekt, zonder dat je daar halt aan kan roepen, bijvoorbeeld wegens scheiding, ziekte en uiteindelijk overlijden. En dat je dan telkens als tolk wordt ingezet omdat je de enige bent die iemand verstaat. Dan wordt je grens opgerekt, maar je kunt soms ook niet meer terug.

Sommige tolken hebben zeer rekbare grenzen, sommige zijn wat strikter. Het is ook afhankelijk van het karakter van de persoon. De een is wat dienstbaarder dan de ander. Helpen wanneer het

als professional behandelt door geen informatie te geven die je nodig hebt voor het tolken: dat hoeft niet, want dat kun je toch niet bijhouden tijdens het tolken. Of bij muziek, dat je wordt aangezien voor een fan en op die manier wil binnenkomen.

Klanten die geen goedendag zeggen en je negeren.

Opdrachten waar je voor niets naar toegaat omdat iemand vergeten is af te zeggen en dit al 2 weken weet of geen zin heeft om naar school te gaan en pas dit op einde van de dag appt.

Dat de spreker vraagt of die al kan starten terwijl je nog aan het installeren bent, en je aangeeft dat je nog 2 minuutjes nodig hebt, de spreker toch van start gaat zonder op jou te wachten.

De grootste afknapper is het niet serieus genomen worden als tolk/professional.

Voldoening

Gelukkig geven de opdrachten ze vaak grote voldoening. Bijvoorbeeld als een tolkgebruiker voor het eerst ervaring opdoet met een schrijftolk, waarbij een hele wereld opengaat. Dat ze dan geraakt zijn omdat ze merken dat ze weer mee kunnen doen, het weer kunnen volgen. Maar ook dat mensen in de omgeving van de klant zeggen dat ze niet wisten dat iemand zoveel humor heeft. Want die was altijd vrij stilletjes omdat hij of zij het niet kon volgen. Ook geeft het een voldoening als een slechthorende/dove puber tijdens school een gevatte opmerking kan maken in reactie

op de klasgenoten. Als er echt gelijkwaardige communicatie is, als dat doel bereikt is, klanten gewoon volledig mee kunnen doen, dan is dat echt kicken.

Tot slot

Afstemming en samenwerking met de tolk en klant is hierin het belangrijkste. De tolk als mens zien en samen kijken hoe je elkaar kunt versterken. Begrip over en weer, respect. Samen verantwoordelijk zijn voor het verloop van de tolkopdracht.

Een tolk vatte het mooi samen:

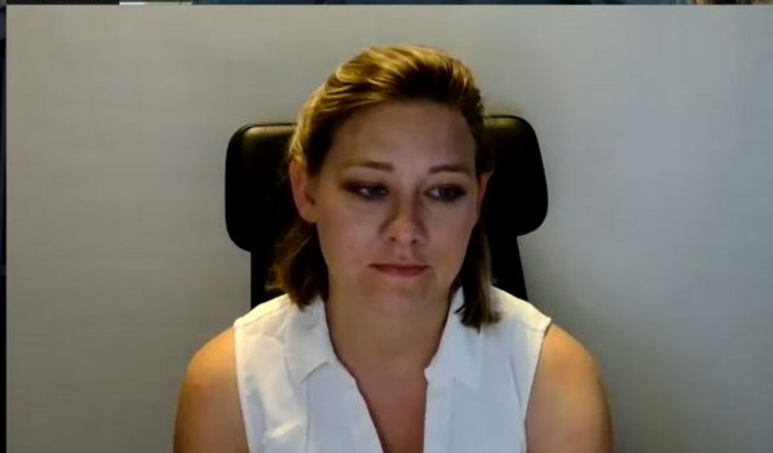
"Het is gewoon een heel mooi en gevarieerd beroep, waarbij je heel veel verschillende mensen ontmoet en zoveel verschillende situaties tegenkomt waar je anders met een ander beroep niet zou komen. Dat je half Nederland door crost, dat je op heel veel plekken komt waarvan je later ergens gewoon privé komt en ineens denkt: waarom herken ik dit. Oh ja, hier heb ik jaren geleden getolkt. Dat maakt het werk zo mooi. En het vertalen zelf is ook dat proces in je hoofd. Dat je kan luisteren en tegelijkertijd kan vertalen. Wel of niet naar een andere grammatica? Dat dat ook super interessant is, hoe dat werkt en dat je echt elke keer weer bij leert en groeit. Het is nooit klaar. Het blijft gewoon interessant."

an den Elzen

Clarissa van den Elzen

Column Peter Raggers

Verhaal zonder thema

'Niet ver weg'

Waarom deze titel. Jaar in jaar uit bedacht het redactieteam een thema. Dat was verdraaide handig om een column te schrijven. Nu is dat vrijgelaten en ik pas hoe moeilijk het is om een thema te kiezen, maar het is wellicht ook goed om dichter bij jezelf te blijven.

Gelukkig ben ik afgelopen week met het gezinnetje een lang weekend in een huisje geweest in Epe. We waren met z'n zeven. Oudste zoon Maarten met vrouw Willemijn, jongste zoon Daan, voor meerdere lezers geen onbekende, met zijn vrouw Johanne en hun twee dochtertjes Elyse van bijna 4 en Chiara van 1,5.

We hadden heel veel geluk met het weer en konden zelfs op zaterdag buiten eten. Eerdere jaren huurden we een huisje bij Center Parcs, maar die zijn zo idioot duur geworden dat we nu besloten iets eenvoudigers dat wil zeggen de helft goedkoper. Het 8 persoonshuisje was er niet minder om. Ook de buitenruimte, 10 maal zo groot, met uitzicht op een zeer kindvriendelijke speeltuin.

Inderdaad geen zwembad, maar dat had vele voordelen. Minder lawaai, minder stress en veel meer wandelen in de bossen.

Voor de meisjes had ik een natuurspakketje gekocht bij de plaatselijke VVV. Een verrekijker die het niet echt deed, een loop die niet echt vergrootte maar wat maakt dat uit? Ze hebben het hele weekend ermee gespeeld. We zochten kleine beestjes, bloemen en vooral takken.

Daans gezin heeft een geweldige bolderkar die geheel uit elkaar kan met grote brede banden dus we konden overall wandelen. De meisjes in of uit de wagen het maakte niet uit.

Dood en doodvermoeiend maar Opa vond het prachtig. Met bewondering keek ik hoe de ouders met hun kinderen omgingen. Normaal maak je het een

paar uur mee maar nu enkele dagen. Vroeg mezelf wel af hoe wij dat vroeger ook deden. Drukke banen, huis verbouwen, naar clubjes, vrijwilligerswerk en bijna altijd met de kinderen bezig die ook niet de gehele nacht lekker slapen en het allemaal prachtig vonden.

Oom en tante die geen kinderen hebben maar wel erg op hun nichtjes en neefje van de andere kant gesteld zijn, vonden het ook mooi. Ook de kinderen genoten van alle extra aandacht. Je ziet de band onderling toenemen.

Extra dimensie is dat Elyse, dus de oudste, NMG oefent via Max en Lotte. Zo kunnen we af en toe stiekem met elkaar communiceren. Ik moet vooral geen verkeerd gebaar maken want dan krijg ik het direct voor de kiezen. Mooier kan bijna niet. Zij hoort goed maar oefent voor Opa, hoe lief en fijn.

Daan en consorten gingen zondag namiddag weg. De plicht roept weer op de vroege maandagochtend. Wij bleven met z'n drieën achter. Wat een rust, dan merk je pas hoe vermoeiend het was. Maar we besloten in de schemering te gaan wandelen en op zoek te gaan naar het pluizenmeertje. Een ven midden op de hei omringd door bomen en drinkplaats voor het wild. 70 Jaar geleden kwam ik daar als kind. Mijn ouders huurde daar ergens een huisje en ik kreeg er zelfs mijn eerste fiets. Vanaf het huisje was er een soort zeer kronkelig en smal fietspad, heel spannend door het bos daarna over de heide om in de vroege ochtend, een uur of 6, bij het pluizenmeertje achter bomen en struiken te gaan liggen en de herten te bekijken.

Nu 70 jaar later zaten we met ons drieën op een bankje bij dat pluizenmeertje in de schemering.

Helaas kwam er een groepje jonge mannen die erg veel lawaai maakten, dus we zijn maar weg gegaan en hebben verder genoten van het duister over de heide.

Je hoeft niet ver weg te gaan om van alles te genieten.

Jouw band met tolken, Facebookreacties

Door Ronald Kaijim

Stel, we zouden een vacaturetekst moeten opstellen voor een tolk. Hoe zou deze er dan uit zien?

- Betrouwbaar en discreet
- Soepel in de omgang
- Flexibel
- Representatief
- Nergens bang voor
- Bestand tegen alle weertypen
- Alleseter. Met dieetwensen wordt uiteraard rekening gehouden
- Ook oor (en oog) voor de persoonlijke issues van de cliënt
- Scherp van tong als de omstandigheden/omstanders hier om vragen
- Humor, liefst foute
- Grote woordenschat en algemene ontwikkeling
- Bereidheid om kennis op te doen van nog onbekende vakgebieden
- Uitmuntende conditie en uithoudingsvermogen
- Technische vaardigheden zijn een pré
- Ben je ook nog eens reislustig? Dan ben je de perfecte kandidaat

Zulke mensen zijn zeldzaam en moeten we vooral koesteren. En dat wij de tolken liefhebben, blijkt uit de ervaringen die leden van onze Facebookgroep hebben gedeeld.

Direct bij de eerste keer dat hij een schrijftolk inzette, testte Richard de Lauw de tolk tot het uiterste. Als vrachtwagenchauffeur moet hij elke 2 jaar cursussen volgen. Richard vertelt: "Het theoriegedeelte ging prima. Daarna moesten we de vrachtwagen in. Portofoon mee, daar werd op geroepen wanneer je vaart moest maken. En dan hard remmen om te slippen en die op te vangen. Dus ik geef gas, klein vaartje en dan vol op de rem. Ik keek opzij en die arme vrouw was behoorlijk geschrokken. Ik weet uiteraard niet of ze heeft geschreeuwd. Dit zou een paar keer worden herhaald. Ik zei tegen haar: als het te hard gaat, zeg het maar hoor!"

Gelukkig werd deze schrijftolk tijdens de lunchpauze uit haar lijden verlost en afgelost door een collega die Gea heet. Richard vertelt verder: "De eerste slip werd gedaan, ik deed rustig aan, keek opzij en vroeg, ging te hard? Nee zei ze, harder! Ok,

dan krijg je het harder! Zo hebben we die middag een paar keer flink geslipt."

Gea bleef daarna voor Richard tolken, tijdens mooie en bij zware gelegenheden. "Gea tolkte bij het doopsel van mijn zoon, bij de uitvaart van mijn vader, heftige gesprekken met de psycholoog, gesprekken met de scheidingsmediator, feestje van de toenmalige schoonmoeder, gesprekken op school, bij de rechtszaak die ik voerde, keuringsartsen. wanneer heeft ze eigenlijk niet getolkt?"

Ook Edwin Kasteleijns maakte een penibele situatie mee met een schrijftolk tijdens een vergadering van de Windhondenvereniging. "Op een bepaald moment kregen er wat personen van de vergadering een flinke ruzie over iets onbenulligs. De ruzie werd van kwaad tot erger wat uiteindelijk op een handgemeen uitliep waar door de aanwezige leden ook klappen werden uitgedeeld. Ik zei tegen de tolk dat we het gebouw gingen verlaten. Het tekenen van de opdracht moest toen nog op papier. Dat hebben we maar buiten gedaan. De tolk was er flink van geschrokken en was ze was nog maar net begonnen met tolken..."

Wie voor Thea van der Wilt tolkt, kan beter ook voorbereid zijn op bijzondere verzoeken. "In de tijd rond mijn pensionering wilde ik graag een kennismakingscursus 'imkeren' volgen. Daar hoort ook een ronde bij de bijenkorven bij en dat doe je in beschermende kleding. Op mijn voorzichtige vraag 'zou je dat kunnen' kreeg ik gelijk de reactie 'gaan we proberen'. Het was helemaal geweldig maar wel een zot gezicht: een schrijftolk met draagbaar toetsenbord in imkerpak!" Thea vertelt verder: "In mijn werk van 2005 tot pensionering in 2020 heb ik met vele schrijftolken gewerkt. Vrijwel allemaal kanjers met maar een enkele keer een misser. Voor mij springt er wel eentje uit en dat is Margot. Zij tolkte dan ook de meeste uren met mij: vergaderingen, trainingen, congressen beurzen en noem maar op."

Gea ter Weele heeft mooie herinneringen aan de eerste keer dat zij een tolk heeft ingezet. "De eerste keer dat ik een tolk heb ingezet was, volgens mij, in 2015. Het was voor een bijeenkomst op mijn werk met ik weet niet hoeveel collega's. Ik was zeer benieuwd hoe dit ging uitpakken. Ik had van tevoren alleen de teamcoach op de hoogte gebracht. Er waren wel blikken van de mensen om mij heen van 'Wat is dat nu weer?' Verteld dat de tolk typt wat er wordt gezegd. Via een tablet kan ik het gesprokene volgen. Het was een feestje! Ik hoefde niet meer ingespannen te luisteren. Ik had rust in mijn koppie en had na afloop geen last van tinnitus."

Uit de ervaringen komt ook naar voren dat de omgeving niet altijd begrip heeft voor de inzet van een tolk. Edwin vertelt hierover: "Ik ging met een schrijftolk naar een ouderavond op de school van

mijn dochter. De ouderavond begon en iemand die vlak achter ons zat had commentaar. 'Kan de tolk niet stoppen want door het lawaai van het toetsenbord kan ik de spreker niet goed horen'. Ik draaide me om en zei: 'Als de tolk stopt dan kan ik niets meer volgen'. De ander stond boos op en ging ergens anders zitten. Eind goed al goed."

Gea had een nare ervaring tijdens een feestje met vrienden. "De mensen negeerden mij en gingen ergens anders staan. Ik zat alleen met de tolk samen in de kamer. Als reden werd gegeven: 'De privacy'. Ik was erg verbaasd. Bij een eerdere gelegenheid had ik uitgelegd waarom een tolk zo belangrijk voor mij was! Mijn partner, de tolk en ik zijn maar naar huis gegaan. Ik heb er echt verdriet om gehad. Het waren vrienden. Wij hebben het contact met hen verbroken en daar waren ze verbolgen over."

Uit de ervaringen van deze vier leden van onze Facebookpagina blijkt hoe belangrijk de tolken voor ons zijn en wat ze voor ons doen. Het is ook duidelijk dat de tolkinzet meer bekendheid mag krijgen. Hopelijk is er in de toekomst dan geen onbegrip meer rond tolken. We hebben nog een weg te gaan.

Dank jullie wel fijne tolken. Het is onbetaalbaar wat jullie voor ons doen!

Nederlands Centrum voor Plots- en LaatDoofheid (NC PLD)

Voor wie plotsdoof wordt, geleidelijk gehoorverlies heeft, een CI heeft of overweegt.

Het NC PLD helpt met:

- informatie en advies over hulpmiddelen en voorzieningen
- de training 'Leven met gehoorverlies'
- communicatietrainingen zoals spraakafzien en NmG
- loopbaanbegeleiding
- individuele hulpverlening

Het NC PLD maakt deel uit van GGMD voor Doven en Slechthorenden. Bij GGMD werken specialisten gehoorverlies. Vakmensen die de gevolgen van plots- en laatdoofheid kennen én met u kunnen communiceren.

Heeft u hulp nodig? Aarzel niet en meld u aan bij GGMD. Na aanmelding bespreekt een specialist gehoorverlies uw hulpvraag met u. Samen beslist u welke hulpverlening daar voor u het beste bij past. Indien gewenst is bij de gesprekken een gebarentolk of schrijftolk aanwezig.

specialisten gehoorverlies GGMD

GGMD voor Doven en Slechthorenden heeft locaties door heel Nederland
tel. 0800 - 337 46 67 (gratis) | contact@ggmd.nl | sms: 06 - 10 908 606
voor chat en teletolk: zie www.ggmd.nl pagina Contact | www.ggmd.nl

Column Georgia van der Gen

Hoe ervaar je tolken voor mensen?

'een onnozele gedachte'

Deze vraag kwam van de redactie van het blad Plotsdoof en daar een column aan te wijden leek een makkie te gaan worden.

Nu, een aantal weken later, weet ik dat dat een onnozele gedachte was.

De vraag is eigenlijk een verkaptte vorm van: vat het deel van je leven dat je tolk bent tot en met vandaag even samen in 600 woorden en maak er iets van dat voor iedereen te begrijpen is.

Anyway, ik trapte erin en nam de uitdaging aan.

Het héle proces aan gedachten, situaties en scenario's die de revue in aanloop naar dit verhaal passeerden zal ik jullie onthouden. De verschillende hoogtepunten, dieptepunten, uitdagingen, eenzame-, machteloze-, liefdevolle, trotse, en radeloze- momenten die mijn tolken carrière kenmerken zijn enorm divers en hebben me gemaakt tot de mens die ik vandaag de dag ben. Wel deel ik hier de conclusies graag met jullie en ook een paar hoogte- /dieptepunten.

Ik heb – dankzij de vraag - ontdekt dat er een patroon zit in de keuzes die ik maak en hoe ik ze maak.

De 100% opdrachten die ik aanneem (ik werk momenteel gemiddeld 60 uur per week) kunnen worden verdeeld in 50% opdrachten waarbij het soort klant leidend is. Als de klant leuk is, vind ik de opdracht leuk, dus dat kan een vergadering zijn, een toneelvoorstelling of een oudergesprek. Met deze klant s alles leuk. Heeft iets te maken met gelijkgestemde energieën en een bepaalde manier van zijn waardoor de opdracht geen of weinig inspanning kost. Dit soort opdrachten verlaat ik met dezelfde hoeveelheid energie als waar ik mee binnen was gekomen.

Voor 25% van mijn werktijd is EN de opdracht EN de klant leuk, denk aan iets van zelfontwikkeling, opstellingen, yoga, of spiritualiteit. Hier laad ik van op, en verlaat ik de situatie met méer energie dan ik had bij aanvang.

En dan zijn er zijn opdrachten die ik puur doe omdat ik weet dat ik dan de juiste tolk op de juiste plaats kan zijn. Daar put ik misschien zelf wat minder voldoening uit maar je kan het verschil maken. En dat voelt toch ook wel fijn. Dus eigenlijk bedoel ik hiermee de opdrachten die je voor een ander doet, maar uiteindelijk toch weer voor jezelf. Ja die is diep he.

Denk aan een dame die zich veilig bij je voelt en die jou bij zich wil hebben als ze slecht nieuws krijgt. Een gesprek met jeugdzorg met een klant die weet dat jij de juiste nuances kent en degene die hij moeiteloos kan volgen. Een verbitterde tante die met niemand kan communiceren maar in jou een luisterend oor vindt.

Dit soort opdrachten kost energie, en als ik dan thuis ben moet ik echt even bijkomen.

Dus hoe ervaar ik tolken voor mensen; Als een uitdaging voor je ego, als een uitgelezen kans om te groeien, zonder oordeel te raken, dankbaarheid te voelen, breed geschoold te zijn en alle facetten van het leven van dichtbij te mogen ervaren, als een oefening in geduld, als een eervol ding, als iets onmeunig gaafs, en soms als enorm frustrerend omdat ik "je" je eigen leven gun. Je eigen leven met je eigen vergissingen en valkuilen. Ik heb daar natuurlijk helemaal niets van te vinden en of te zeggen. Maar oooooo wat zou ik me er af en toe graag -meer- mee bemoeien! hahaha

Het palet aan verscheidenheid in opdrachten, soorten mens, en vooral de vrije keus die ik heb om mijn dagen zo te vullen dat er een goede balans is, maken dat ik relatief veel werk en dit nog lang hoop te doen.

Op weg naar het 12,5-jarige jubileum van het Nederlands Gebaren Koor

Door Ewa Harmsen

Toen Peter Ridders, toenmalig voorzitter van de Stichting Plots- en Laatdoven, eind 2011 het gebarenkoor oprichtte, zal hij niet hebben kunnen bedenken hoe het er 12,5 jaar later uit zou hebben gezien. Het was nieuw en op deze manier niet eerder gedaan. Dat het een leemte vulde voor vele plotsdoven en slechthorenden is wel een feit. Ook een aantal vroegdoven misten het om te kunnen zingen.

In al deze jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest, waarvan op 25 mei 2024 het hoogtepunt, het jubileumconcert in de Verkadefabriek in Den Bosch. Als u dit leest is het optreden al geweest, maar op dit moment zitten wij nog volop in de voorbereidingen.

In het begin werd er gerepeteerd in een schattig kerkje in Driebergen. Leden uit het hele land reisden maandelijks naar de repetitie om hun passie (weer) te kunnen uitoefenen – mogelijk gemaakt door onder andere gebruik van gebarentaaltolken, techniek en gepassioneerde dirigenten.

We zijn uit het kerkje gegroeid en vonden onderdak in de gymzaal van het Kentalis college in Utrecht. Minder sfeervol, maar we meer ruimte met akoestische panelen aan de muren, iets wat voor veel slechthorenden noodzakelijk is. Corona hakte er wel even in, toch zijn wij online blijven repeteren. Daarom konden we na corona weer vrij snel opkrabbelen, al was het even lastig om de spirit weer terug te vinden.

Afgelopen 1,5 à 2 jaar zijn wij bezig toe te werken naar het jubileumconcert. Van uitzoeken naar repertoire, vertalen, verfijnde choreografie bedenken, sponsors zoeken, toelagen en andere onderdelen regelen. Het is enorm veel werk geweest, met een flinke groep die hun schouders eronder hebben gezet. Niet te vergeten alle leden die thuis veel hebben geoefend, want we hebben maar een keer per maand een repetitie.

Als voorzitter van het Nederlands Gebaren Koor ben ik enorm trots op het resultaat. De passie voor het zingen die van de leden

afstraalt, de inzet van de jubileumcommissie, de drive van de dirigenten en het bestuur dat stug door blijft gaan. De laatste jaren zijn er wat meer 'jongeren' bij gekomen en dat maakt dat het koor dynamischer aan het worden is. Ander repertoire, een iets andere sfeer, wat echter blijft is de verbondenheid. Dat we kunnen zingen zonder stem, omdat we alle gevoel van het lied kunnen uiten met gebaren en mimiek.

Ik ben erg benieuwd hoe het koor zich de komende jaren gaat ontwikkelen. We zijn en blijven een zelfstandig onderdeel van de Stichting Plots- en Laatdoven. In het volgende nummer zal uiteraard aandacht worden besteed aan het jubileum.

Het belangrijkste is wel dat wij – ondanks gehoorbeperkingen – net zo kunnen blijven genieten van zingen en muziek. Ieder op zijn eigen manier en toch samen!

Stichting Plots- en Laatdoven: hoe het was en waar we naar toe gaan

Door Olga Steen

Ik ben twee jaar geleden in contact gekomen met de Stichting Plotsdoven, toen ik zelf eenzijdig plotsdoof werd. Wat vond ik het fijn om te lezen over wat ik meemaakte. Ik las en hoorde verhalen van lotgenoten, ik werd gesteund door lieve mensen die oprecht 'hoorden' wat ik meemaakte in mijn rollercoaster. Ik ben niet volledig doof en voelde me eerst misschien niet goed genoeg om hier mijn eigen ervaringen te delen. Hoe vreemd dat ook klinkt, jullie begrijpen me wel. Maar het tegendeel is bewezen en ik vind de stichting en vooral de mensen die hier donateur van zijn, een fijne aanvulling op mijn leven. Als redactielid werd me gevraagd een verhaal te maken over 'hoe het begon' en 'waar we naar toe gaan'. Die vraag speelde ik door aan Yvonne Kemink, die betrokken was bij de oprichting, en Annemieke Ceton, de huidige, nieuwe voorzitter. Dit is hun verhaal.

Dit is Yvonne

Geboren en getogen in Den Haag, na 70 jaar verhuisd naar Vrouwenpolder, een dorp in Zeeland op Walcheren. Yvonne heeft de rijkdom van drie zoons, twee kleindochter en een kleinzoon. Ze woont samen met haar trouwe viervoeter die als signaalhond is getraind.

Er was niets

Op 29 oktober 1970 werd Yvonne plotseling doof door een hersenvliesontsteking. "Plotsdoof worden was een shock. En ik stond er eigenlijk helemaal alleen voor. Er was geen professionele hulp en ook geen begeleiding. Een nichtje belde naar Effatha in Voorburg om hulp, maar die was er alleen voor prelinguaal doven." Gelukkig was en is Yvonne een sterke vrouw en heeft ze zich dapper door alles heengeslagen. Ze wilde graag anderen helpen en zette haar beperking om in een kracht door vrijwilligerswerk te gaan doen, met de begeleiding van plotsdoven, doofblinden en meervoudig gehandicapte jongeren. Ze werkte van 2008 tot 2016 als remedial teacher op verschillende scholen. Vooral met kinderen met het Downsyndroom en kinderen met dyslexie en autisme. Ze verwerkte haar ervaringen in het boek 'Ik heb mijn naam

terug', en in twee gedichtenbundels. Ook heeft ze zeventien jaar lang lezingen gegeven over plotsdoofheid en dat doet ze tot op de dag van vandaag nog steeds. Vandaag de dag leert ze in haar eigen dorp een klein groepje kinderen en volwassenen gebarentaal. "Wekelijks komen we bij elkaar om liedjes in gebarentaal te zingen."

Hoe leidde de zoektocht om iets voor andere plotsdoven te kunnen betekenen, tot de oprichting van onze stichting? Yvonne vertelt. "Ik bezocht een themaweekend voor plotsdoven van de NVVS en dat leerde mij dat er nog meer plotsdove mensen waren. Ieder had een eigen ervaring. De één nog heftiger dan de andere. De overeenkomsten waren bij allen: onbegrip, niet weten hoe het verder moet, geen hulpverlening en was die er wel, dan was ook die hulpverlener zoekende naar hoe een plotsdoof persoon het beste geholpen kon worden. Dit zorgde ervoor dat het bij mij begon te kriebelen. Ik wilde graag iets betekenen voor de plotsdove mens. Ook al vanuit mijn eigen slechte ervaringen. Maar hoe begin ik eraan en wat wil ik?"

Iets op papier

"In die periode leerde ik gebarentaal en ontmoette ik prelinguaal dove mensen. Er kwam een opleiding voor gebarendocent en ik gaf me op. Na het behalen van mijn certificaat ging ik aan de slag.

Horende en slechthorende mensen wilden ook de basisgebaren leren. Aan het eind van de cursus vertelde ik altijd van mijn droom om iets op te willen zetten voor plotsdove mensen. Ik had het allemaal op papier staan. Nu was het nog zaak om mensen te vinden die mee wilden doen. Het

lieft plotsdove mensen. In 1988 aan het eind van de cursus kwam ik weer met mijn vraag: zijn er mensen die mij willen helpen? Ja, Irene, Joost en Mariana wilden wel met mij om de tafel gaan zitten om te onderzoeken wat we konden toevoegen aan het leven van plotsdoven. We deelden onze ideeën en werden steeds enthousiaster. Mariana wist de wegen die zouden leiden tot subsidie. Irene en Joost en ik maakten een lijst van organisaties die bekend moesten worden met het fenomeen plotsdoofheid. We stelden de tekst van de folder op en lieten tienduizend folders drukken. Die folders verspreidden we bij huisartsen, audiologisch centraal en KNO-artsen, bij cursussen en buurthuizen. Ineke Scheffel kwam ons team versterken."

Officieel

Op 23 maart 1989 werd de Stichting Plotsdoven officieel geformeerd. Verschillende landelijke dagbladen schonken er aandacht aan en diverse interviews met foto's volgden. "Eind april 1989 werden we uitgenodigd door de Volkshogeschool te Bakkeveen, om in het Themaweekend onszelf voor te stellen en onze toekomstplannen voor te leggen. Daar waren enthousiaste mensen die ons graag wilden komen helpen: Paul Bolle, Lucia Dam, Jacob de Berg, Bert Lucassen, Gerard de Vijlder.

We kregen nog meer bekendheid door deelname aan het tv-programma Het Moment van Paul Witteman. Een eerste landelijke informatiebijeenkomst volgde in juni 1989 in Utrecht. Mensen meldden zich aan om met ons mee te doen en te denken. Wat waren we nodig! Heel veel schrijvende verhalen bereikten ons. Daardoor wisten we dat we op de goede weg zaten. Het zijn de verhalen en de ervaringen die ons altijd hebben gemotiveerd en geïnspireerd."

We maken nu een sprong naar het heden: 2024 en ontmoeten Annemieke Ceton. De tweede powervrouw in dit verhaal. Zij is sinds kort de voorzitter van de Stichting Plots- en laatdoven. Wie is Annemieke? Wat is haar drive? Het verhaal gaat verder.

Dit is Annemieke

Geboren en getogen in Rotterdam (ik heb een uitstapje gemaakt naar een andere woonplaats, maar ben toch weer terug op het honk), 56 jaar, getrouwd met Wilmar (geen onbekende in de stichting voor velen onder ons), met drie dochters. Ze is maatschappelijk werker op drie basisscholen in Rotterdam..

Geboren en getogen in Rotterdam (ik heb een uitstapje gemaakt naar een andere woonplaats, maar ben toch weer terug op het honk), 56 jaar, getrouwd met Wilmar (geen onbekende in de

stichting voor velen onder ons), met drie dochters. Ze is maatschappelijk werker op drie basisscholen in Rotterdam.

Van oorpijn naar doof

In augustus 2006 werd de jongste dochter van Annemieke geboren. De geboorte van je kinderen vergeet je nooit. Uiteraard. Maar wat ze ook niet zal vergeten, is de dag van 21 december. "Ik ging met oorpijn naar de huisarts. Die constateerde een dubbelzijdige middenoorontsteking. Ik kreeg veel beterschap toegewenst, met het recept voor een neusspray, oordruppels en paracetamol. Maar de pijn werd al snel ondraaglijk, tot het moment dat ik niet meer aanspreekbaar was. De ambulance kwam en een hersenvliesontsteking werd als complicatie geconstateerd. Ik heb twee weken in coma gelegen en het slechtnieuwsgesprek met de familie werd afgevoerd. Op 3 januari werd ik langzaam wakker. Ik merkte dat ik doof was aan allebei de kanten. Ik kon in de verte alleen een lepel tegen een kopje aan horen tikken. Merkwaardig. Maar ik was fysiek zo zwak dat alle aandacht daarnaar uitging. Ik moest revalideren. Ergens daarna volgde toch een gehoortest en ik meende een piepje te horen. Yes!, dacht ik. Maar de uitslag van de KNO-arts wees anders uit: ik was volledig doof. De woorden 'ik kan niets meer voor je betekenen' waren een klap in mijn gezicht.

Mijn man en vader kwamen voor mij in actie. Ze struinden het internet af naar informatie die mogelijk kon helpen. Ze vonden iets over cochleair implantaten. Het ziekenhuis van Leiden werd gebeld en ik kon binnen een week terecht. Ik bleek een geschikte kandidaat en al snel werden de implantaten geplaatst. Het resultaat is dat ik nu ongeveer de helft versta. Ik heb mezelf spraakafzien aangeleerd, ter ondersteuning in mijn gehoorbeperking. Dat helpt en geeft me een beetje meer energie. Niet alles steunt dan op dat halve gehoor."

Aan het werk

Annemieke zat inmiddels zonder werk, haar jaarcontract was niet verlengd. Dat paste niet bij haar en na heel veel solliciteren en gesprekken, vond ze een nieuwe werkgever in het schoolmaatschappelijk werk. "Ik wist niets af van het bestaan van tolken en de stichting kende ik ook nog niet. Tot ik bij Oorakel ging kijken naar een nieuwe, aangepaste huistelefoon. Daar lag een flyer van een schrijftolk. Ik heb gemaild en kreeg informatie over het aanvragen van schrijftolkuren, de weg ernaartoe enzovoort. Dat heeft zoveel voor me betekend. Dankzij de inzet van een schrijftolk op de juiste momenten, krijg ik weer alles mee. Zo ben ik in het tolkenwereldje terecht gekomen en ben ik ook in contact gekomen met de Stichting Plotsdoven.

Ik was vooral actief in de Facebookgroep. Na een tijdje werd ik benaderd met de vraag of ik misschien bestuurslid wilde worden. Ik ben toen gaan kijken op contactdagen en dat voelde als een warm bad. Die herkenning en erkenning! Ik ben al gauw daarna aspirant bestuurslid geworden en na negen maanden was ik een algemeen bestuurslid. Toen Robert Bloemendal aangaf te willen stoppen na

lange tijd het voorzitterschap te hebben ingevuld, werd ik gepolst als nieuwe voorzitter. Ik heb het even afgewacht en besproken met de mensen in mijn privékring die me het allerbeste kennen. Maar het voelde goed en ik bruieste van de energie om er iets van te maken. Daarom heb ik besloten op het congres het stokje van Robert over te nemen."

Toekomstmuziek

Er liggen veel mooie, spannende ideeën op de plank voor onze stichting. En er zijn al mooie ontwikkelingen te zien. "Het aantal inloophuizen groeit. We zijn begonnen met twee en nu zijn het er al zes. Die groei willen we graag doorzetten. Het is belangrijk dat lotgenoten op korte afstand elkaar kunnen vinden. Om elkaar te steunen en helpen en ook gewoon voor de gezelligheid. We hebben het allemaal nodig. Wat ik heel graag zou willen? De groep horenden meer bij onze activiteiten

betrekken. Een gehoorbeperking heb je niet alleen. Je omgeving heeft er ook mee te maken."

Annemieke beseft wel dat er keuzes gemaakt moeten worden. "We kunnen niet alles en we moeten knopen doorhakken om te prioriteren waar we onze pijlen op richten. We hebben niet de menskracht om alle plannen te verwezenlijken en ook de financiële middelen niet. De focus zal blijven liggen op belangenbehartiging, zoals dat hoort bij een stichting als de onze. En het lotgenotencontact blijft ook altijd bovenaan. Daarnaast zijn er ook buiten de stichting mooie ontwikkelingen en initiatieven. Denk aan Let's Talk, Theater met Tolk en Zo hoort het en alle andere organisaties die met activiteiten voor onze doelgroep bezig zijn. Die doen het heel goed. Ik begrijp dat keuzes maken misschien een beetje zuur kan zijn. Maar we kunnen niet anders. Wat we doen, willen we goed doen. En steeds beter."

Kom je ook naar het NMG-weekend op 22,23 en 24 november 2024?

Op de mooie locatie in het Twentse Mander wordt ook dit jaar weer het NMG-weekend georganiseerd.

Onder de bezielende begeleiding van twee docenten wordt 2 dagen intensief lesgegeven aan een groep beginners en een groep gevorderden die leert hoe ze de gebaren uit de Nederlandse Gebarentaal in hun communicatie kunnen integreren.

Natuurlijk is het niet alleen hard werken, maar is er ruim tijd voor spelletjes, gesprekken, gezelligheid en – doorgaans- heerlijk eten en drinken.

Als je hoofd vol zit met bijvoorbeeld gebaren, kun je in de omgeving heerlijk wandelen en/of op jezelf zijn.

Iedereen is welkom, je hoeft niet doof of slechthorend te zijn.

We zullen je vragen om zo bewust mogelijk te communiceren. Uiteraard zijn ook (schrijf)tolken aanwezig om in de communicatie te ondersteunen.

De kosten voor dit leerzame weekend bedragen voor donateurs van de Stichting Plots- en laatdoven € 275,-.

Als je geen donateur bent of wilt worden, kun je ook meedoen, dán betaal je € 350,-

Er is plek voor ongeveer 28 personen in de Manderhoeve, Mander, Overijssel.

Als je mee wilt, maar de financiën vormen een uitdaging kun je een beroep doen op het Lex Scheffelfonds.

Voor aanmelding en/of vragen kun je mailen naar de werkgroep die dit weekend organiseert.

georgia@geluc.com ovv NMG weekend 2024

Nirosha & Georgia

Let's connect 2024: Een feest van (h)erkenning

Van vrijdag 22 t/m zondag 24 maart vond het internationale congres "Let's connect 2" plaats in Egmond aan Zee, georganiseerd door de Stichting Plots- en Laatdoven. Tijdens het congres was onder andere Andrea Berkelder aanwezig om een lezing te geven. Ze blikt terug op een feest van verbinding, ontmoeting en onderlinge uitwisseling.

Handelen vanuit het hart

Op vrijdag werd het congres geopend door niemand minder dan Laurentien van Oranje. In haar openingswoord riep zij op om het probleem van leven en werken met gehoorverlies niet kleiner te maken, maar juist groter. Zodat beleidsmakers en instanties niet in de verleiding komen om het te bagatelliseren en het aan de kant te zetten. Haar Number 5 Foundation is opgericht vanuit een diepgeworteld geloof dat een inclusieve, rechtvaardige en duurzame samenleving alleen mogelijk is als grote vraagstukken worden aangepakt vanuit samenwerking tussen alle betrokkenen. Ze gaf dan ook een warm pleidooi voor samenwerking, verbinding en handelen vanuit het hart.

Aangrijpende, persoonlijke verhalen

Dat horen en luisteren soms mijlenver van elkaar staan, kwam vervolgens naar voren in het heel persoonlijke en aangrijpende verhaal van Fleur van Puijenbroek. Fleur vertelde hoe zij op haar dertigste

plotseling zwaar slechthorend werd. Hoe haar verhaal en emoties volledig werden genegeerd door een audicien, die haar met een paar hoortoestellen naar buiten stuurde. Ze wist niet wat haar overkwam met de vele geluiden die keihard binnenkwamen. Het was geweldig om te horen hoe deze jonge ambitieuze vrouw zichzelf de ruimte gaf en mede daardoor haar spirit weer vond. Zo konden haar creativiteit en ambitie weer de ruimte krijgen, ondanks de pijn en het rouwproces waar ze door heenging.

Hoe kan het wel?

Uitgaande van "hoe kan het wel?" en vragen beantwoordend als "hoe kun je met gehoorverlies je droombaan blijven volhouden, je ambities blijven volgen?" gaf Andrea een lezing over oplossingen voor de werkplek in brede zin. Ze behandelde hierin niet alleen de inzet van toptechniek, maar het ging ook over communiceren, afspraken maken, luisteren naar elkaar en keuzes maken.

Onder de aanwezigen ontstond veel herkenning en er werden ervaringen gedeeld uit de eigen werkomgeving. Om helder met elkaar te kunnen communiceren, werd de werpbox ingezet, zodat iedereen de vragen en ervaringen uit de zaal goed meekreeg. Zo zorgde techniek voor connectie en meedoen. Heel belangrijk hiervoor waren natuurlijk ook de aanwezige schrijfen gebarentolken. Zij tolkten in tekst, zowel Nederlands als Engels, en switchten

waar nodig van gebaren naar stemtolken en weer terug. Over connectie gesproken!

Persoonlijk advies

Op zaterdag konden geïnteresseerden een persoonlijke afspraak met Andrea maken om hun eigen werksituatie en de knelpunten die ze tegenkomen, te bespreken. Tijdens deze afspraken bleek maar weer wat een gevecht het soms kan zijn om de juiste ondersteuning te krijgen als het gaat om Arbozorg. Dat het probleem soms echt te

klein wordt gehouden en daardoor niet de aandacht krijgt die zo hard nodig is. Zo sprak Andrea met een directeur van een school met een flink

gehoorverlies die al jaren ploetert met slechts zeer beperkte aanvullende communicatiehulpmiddelen. Ze is dol op haar vak en heeft zich heel veel trucjes eigengemaakt om het niet-verstaan te compenseren. Maar wat een bak met energie kost haar dat! We bespraken de mogelijkheden van inzet van mobiele apparatuur, zodat ze veel meer ontspannen kan observeren in een groep. Mobiele apparatuur met richtingsgevoelige microfoontjes die ze ook kan inzetten voor vergaderingen met haar team en tijdens directie overleggen. Ze was zichtbaar opgelucht dat ze haar verhaal kon delen en vooral om te horen dat er mogelijkheden zijn om luisterinspanning te sparen in haar werksituatie. Om haar op weg te helpen gaan we haar een voorstel doen voor een werkplekonderzoek, zodat we de knelpunten en mogelijkheden zorgvuldig in kaart kunnen brengen.

Maak jij werken met gehoorverlies wellicht ook wat te klein, omdat je overtuiging is dat het gewoon moet kunnen, dat je er met handige trucjes en extra hard werken wel uitkomt? En kost dit jou ook (te) veel energie? Laten we de mogelijkheden bespreekbaar maken. Er zijn namelijk meer opties denkbaar dan degene die jij wellicht al kent.

Met de hulp van Latisha

Een van de vrijwilligers die Let's Connect tot een succes maakten, is Latisha van der Wijck. Ze zit in het tweede jaar van de tolk NGT-opleiding. "Voor mijn opleiding moest ik meelopen met een tolk in het werkveld en via haar belandde ik bij de stichting Plotsdoven. Dit leek me en een hele mooie kans om nieuwe mensen en ook tolken te leren kennen!"

Tijdens een van de voorbereidende vergaderingen ontmoette Latisha de andere stagiaires en alle comitésleden. "Ik merkte meteen dat de sfeer goed zat en er ook gelachen werd tussendoor. Gerard zorgde ervoor dat alles volgens planning liep en iedereen had zo zijn taken. Tijdens deze vergadering werden ook de taken voor de stagiaires verteld. Zo heeft een van de stagiaires de taak van de ritten van en naar Schiphol geregeld en de andere weer de naamkaartjes voor op het congres."

"Na een paar vergaderingen was het dan echt zover. Donderdagmiddag reisde ik, met gezonde

spanning, naar Egmond aan Zee toe en daar ontmoetten we elkaar weer. We kregen een rondleiding door het hele hotel zodat iedereen wist wat waar precies was en daarna ging iedereen aan de slag met de voorbereiding. De rode draad werd opgehangen, alle naamkaartjes op dag en alfabetische volgorde gelegd en nog veel meer. Tijdens het congres was het mijn taak om achter de aanmeldbalie te staan. Dit vond ik enorm leuk om te doen, omdat ik zo bijna iedereen even kort sprak en ook wat bekenden tegenkwam.

Bij de aanmelding deelden we de naamkaartjes, programmaboekjes en armbandjes uit en gaven we toelichting of wezen we de weg. Sommige mensen kwamen tussendoor nog even langs om hun ervaringen te delen over lezingen, workshops en heerlijke massages. Dat was overduidelijk een succes! Tussendoor waren we nog van alles aan het regelen en maakten we in die 4 dagen dus aardig wat stappen van de receptie, naar onze balie,

naar het restaurant en weer terug. Ik heb nog nooit mijn groep. Kortom, voor mij waren deze vier dagen enorm leerzaam en een mooie kans om veel mensen te leren kennen die ik ondertussen, na het congres, ook weer tegen ben gekomen bij andere evenementen in de dovengemeenschap. Het was ook heel bijzonder om te zien hoe hard iedereen in het comité gewerkt heeft om een internationaal congres neer te kunnen zetten. Ik ben blij dat ik hieraan mee heb mogen helpen!"

"Daarnaast hebben we allemaal ook bij sommige workshops of lezingen de spreker welkom geheten en aan het einde bedankt met een cadeautje van de stichting. Dit vond ik zelf best spannend om te doen, zo voor een zaal met mensen. Maar het was vooral een leuke uitdaging en uiteindelijk viel het best mee. Tijdens de workshops kon ik zelf een kijkje nemen in de activiteiten. Zo werden bijvoorbeeld krachtvoorwerpen gemaakt, met een mooie uitleg erachter wat elk bedeltje of veertje aan het tasje betekende. Ik vond het heel mooi."

De laatste dag gingen we met de bus naar het museum en de rondvaartboot. Dit kon helaas niet meer allebei, door wat vertraging met de bus, dus moesten we kiezen. Ik koos voor het museum en kon tijdens de rondleiding ook meteen tolken observeren voor mijn stage. Het was heel interessant om tolken in een andere setting te zien dan bij de lezingen en ook een goede kans om tussendoor kort even praatjes te maken met de deelnemers

Lezing: Hou me vast - Een ontdekkingsreis langs verbinding, intimiteit, seksualiteit en invloed van verworven gehoorverlies.

Minder horen betekent letterlijk dat je elkaar niet vanzelfsprekend verstaat. Dat kan grote gevolgen hebben in contact met wie je lief zijn. Als verstaan en verstaan worden niet meer vanzelfsprekend is, hoe maak je dan zo contact, dat je je verbonden

kunt voelen? Dat raakt de kern van ons menszijn: de diepe behoefte ons verbonden te voelen met anderen. Toch hebben we het er weinig over. Op het internationale congres hield Anke Heij, Kunst van het Mogelijke-coaching, training en advies bij gehoorverlies, twee keer de bijzondere lezing 'Hou me vast'.

"Het was een reis waarmee ik woorden hoopte te geven om met elkaar in gesprek te gaan. Een reis vol mogelijkheden. Met als boodschap: 'Als je durft te ontdekken en proberen, kan er veel meer dan je ooit voor mogelijk hield. Ook relaties mét gehoorverlies kunnen in intense verbondenheid zijn.'

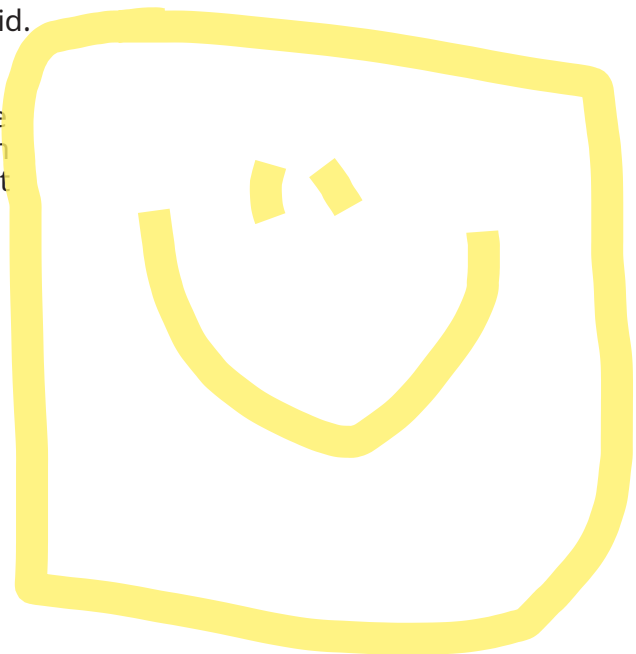
Als we de gevolgen van gehoorverlies bekijken vanuit het perspectief van verbinding, verandert er iets heel belangrijks. Dan kunnen we elkaar vragen: 'Hoe houden we samen de verbinding die voor ons allebei zo belangrijk is? Wat kan ieder van ons doen om daarin te investeren?' Op gevoelsniveau verandert dat veel. Werken aan verbinding wordt

dan van samen, een gedeelde verantwoordelijkheid. Met aandacht voor ieders behoeften. Het was een lezing die raakte; dat zag ik op gezichten en aan lichaamstaal. Veel dank aan de congresorganisatie voor een prachtig congres. Aan de tolken voor hun inzet. En aan alle deelnemers. Een topweekend dat we samen maakten, vol verbinding!”

Enkele reacties:

‘Wat een eye-opener, communicatie óók voor slechthorenden en doven functioneert alleen als het van twee kanten komt.’

‘Ik heb nu extra motivatie om in gesprek te gaan met mijn dierbaren.’

Buitenlands bezoek

Liisa Sammalpenger bezocht Let's connect vanuit Finland. Ze vertelt haar verhaal. “Ik werd doof door akoestische neuronen, in beide gehoorzenuwen, toen ik 24 was. Na de operaties was ik een aantal jaren ziek en kon ik niet werken. Ik werd medeoprichter van het Late Deafened Project onder de vleugels van de Finse slechthorende vereniging Kuuloliitto. Na zwaar gelobby kregen we de financiering rond in 1982 en werd mij een baan aangeboden. Twee jaar geleden hebben we ons 40-jarig jubileum gevierd.”

Hoe komt Liisa uit Finland in Egmond aan Zee terecht, bij Let's connect? “De belangrijkste reden is uiteraard Truus Löwensteyn. Ik heb Truus ontmoet op het IFHOH-congres in Montreux in 1988. De basis voor een langdurige vriendschap was snel gelegd en in dezelfde zomer bezocht ze ons Nordic Summer Camp in Helsinki. De correspondentie werd voortgezet. We hadden allebei een presentatie op het IFHOH-congres 1992 in Jeruzalem. Het was heerlijk om haar nu weer te zien.”

Kun je iets vertellen over jouw ervaringen als iemand uit het buitenland?

“Ik voelde me meteen thuis. Er werden automatisch vertalingen gemaakt in Text on Top, tussen Nederlands en Engels. Ik heb niet alles

meegenomen, mijn moedertaal is immers het Fins. (Google Translate is niet goed in het Fins; de talen hebben een andere grammatica en structuur). Ik heb genoten van de persoonlijke ervaringen die werden gedeeld in workshops en korte video's. En van de muziekavond. Brad Ingrao, ik kon naar zijn spel op de aerofoon luisteren via mijn vingers op de luidspreker en ook via mijn billen als ik ernaast zat. Ik leerde ook hoe ik muziek op het scherm kon visualiseren met toonhoogte en intensiteit in kleuren. Mijn Finse tolk vertaalde de muziek door op mijn rug te tappen, zodat ik een 'multimedia-ervaring' kreeg,

Wat is het vergelijk en het verschil tussen Let's Connect en Finse dovenevenementen ?

'Sign Language using Deaf' heeft elke twee jaar culturele festivals en webinars met een groot publiek onder de vleugels van de National Deaf Association. Onze dovengroep is minimaal vergeleken met hen. Tegenwoordig hebben we ergens in Finland één weekendprogramma per jaar. Met schriftelijke tolken en gebarentolken. Er worden ook andere congressen georganiseerd. Euro-CIU, de Nordic Council of Deafened en VDNR hebben een seminar dag waarop ze jaarlijkse bijeenkomsten houden in sommige Scandinavische of Baltische landen.

Tot slot, een dankwoord gericht aan de congrescommissie. "Veel Kiitos, dank. Ik heb me thuis gevoeld, alsof ik bij broers en zussen was."

Think it, Write it, Share it

Linda Dratell was een van de gastsprekers tijdens Let's connect. Het thema van het congres, "Let's Connect 2!," sloot helemaal aan bij haar presentatie "Think It, Write It, Share It," waarin ze besprak hoe je controle kunt nemen over je gehoorverliesreis.

Linda deelde de volgende tips:

1. Noteer je eigen verhaal - hoe je geworden bent zoals je bent, met een dagboek over wat voor jou het belangrijkste is.

2. Een 'elevator speech' maken en oefenen - met vertrouwen een inleiding over jezelf voorbereiden.

3. Word zelfverzekerd door je bewust te zijn van je lichaamshouding - gebruik je aanwezigheid om stressniveaus te verminderen en je zelfvertrouwen te vergroten.

4. Word lid van een sociale organisatie - steun anderen en wees ondersteunend voor anderen

5. Gebruik schrijven als een middel om met trauma's en spanningen om te gaan - druk jezelf uit op papier en deel je persoonlijke verhalen om ervaringen te overbruggen en empathie te kweken bij lezers. De focus van mijn eigen schrijfsels is de "takeaway" - niet alleen een beschrijving van wat er gebeurde tijdens een bepaalde ervaring of observatie, maar wat ik van de ervaring heb geleerd.

Het was een geweldige ervaring om in contact te komen met de aanwezigen, die aan het eind van mijn presentatie hun eigen elevator speeches deelden. Ik was ook onder de indruk van hoe toegankelijk het congres was: het

gebruik van ondertiteling in het Nederlands en Engels, zowel op het grote scherm als met tablets bij onze individuele workshops en tafels, en de aanwezigheid van professionele en hartelijke tolken overal waar je kwam, klaar om te tolken in zowel het Nederlands als het Engels! Het was absoluut een uitstekend voorbeeld van hoe een conferentie inclusief kan zijn voor iedereen.

Het Nederlandse gebarenkoor was prachtig om naar te kijken tijdens het banket op zaterdagavond. Ik zal nooit de gebaren "Amsterdam" en "tulpen"

vergeten! Het hotel zelf was een perfecte locatie voor het congres: genoeg zalen voor de plenaire sessies en workshops, restaurants en plekken om samen te komen om te zitten en te kletsen met anderen, dingen om te doen voor kinderen en, oh, de nabijheid van het strand!

Ik ben dankbaar dat ik de kans had om deel te nemen en te presenteren op het Internationale Congres van Stichting Plots- en Laatdoven, en ik hoop in de toekomst weer deel te nemen.

"Dit congres was voor mij een feest"

Voor Stan van Kesteren was Lets Connect 2 de eerste kennismaking met de Stichting Plots- en Laatdoven. "Wat mij het meest inspireert, zijn de ervaringen van andere slechthorenden. Ik vond het ervaringsverhaal van Fleur op vrijdag, over hoe zij in 2019 op haar dertigste in één klap ernstig slechthorend werd, erg indrukwekkend. Respect dat ze op het podium dat verhaal durfde te delen, en daarbij bijzonder open was over haar worstelingen. Ik zag vooral een brok kracht.

Ik was naar het congres gekomen vanwege de presentaties over onderzoeken naar (werken met) slechthorendheid van de Zwitserse Anina Hille en van Sophia Kramer. Dat was erg waardevolle inbreng voor mijn nieuwsbrief Succesvol slechthorend. De wetenschappelijke erkenning door het team van Kramer dat luisteren voor slechthorenden (ook met hulpmiddelen) extra veel inspanning kost, zelfs in rustige situaties, is erg waardevol. De resultaten van het Zwitserse

onderzoek over hoger ziekteverzuim en kleinere kans op promoties vind ik ook veelzeggend.

De lezing van Microsoft moest ik helaas missen, maar op het congres was de meerwaarde van spraak-naar-tekst apps overduidelijk. Met een van de aanwezigen, een jongen uit België, communiceerde ik vooral met deze app, omdat hij mij moeilijk verstond en ik hem moeilijk kon verstaan. Ik sprak in wat ik wilde zeggen en gaf de telefoon door aan m'n gesprekspartner. Hij kon het dan lezen en sprak zijn antwoord in – of typte dit als de software moeite had om het gesproken woord om te zetten naar tekst. Zo doorbraken we de communicatiebarrière.

Het congres was voor mij echt een feest. Zo fijn om met mensen te zijn die begrijpen wat het betekent om doof of slechthorend te zijn. Met Robert, Gerard en Nirosha die ik nog ken van samenwerkingen tussen de Stichting Plots- en laatdoven en SH-Jong.

Met Ed, Sara en Annet waarmee ik al veel leuke activiteiten heb meegemaakt. Met nieuwe mensen zoals Vincent, Robert uit Finland en Sander. En natuurlijk met al die schrijf- en gebarentolken, die ook bij de club horen.

Wat zou het heerlijk zijn als iedereen in de samenleving zo soepel zijn/haar communicatie zou aanpassen. Wat dat betreft heb ik mijn hoop gevestigd op de Number 5 Foundation. De woorden van Laurentien van Oranje zijn me bijgebleven: *'zorg eerst dat je je probleem onder de aandacht krijgt door het groter te maken, zodat de samenleving begrijpt dat er iets moet veranderen. Niet haar exacte woorden, maar dat is hoe ik het onthouden heb. Ik sluit me graag aan bij die missie.'*

Als horende op een congres van Stichting plots- en laatdoven Door Wilmar Ceton

"Wat doe je als horende op deze plek? Het antwoord is eigenlijk simpel. Het thema van het congres is immers Let's connect. Voor communicatie heb je connectie nodig. Als één van de partijen minder hoort, heb je dus direct een communicatie-uitdaging. Doofheid, slechthorendheid is dus iets wat alle betrokken partijen aangaat, niet alleen de persoon waarbij het zich manifesteert. Het valt als horende echter niet mee om daar altijd goed rekening mee te houden. Zeker in wat grotere gezelschappen is het immers makkelijker om te communiceren met alleen de horenden. Tijdens zo'n congres (maar eigenlijk alle activiteiten van de Stichting) zijn de rollen omgedraaid. De focus ligt op de kwaliteit van de communicatie. En daar leer ik iedere keer weer van: rustig praten, goed articuleren maar ook het oppikken van gebaren die weer helpen bij het toepassen van NmG.

De onderwerpen die aan bod kwamen waren interessant. Dat begon al met de presentatie van Laurentien van Oranje. Haar kracht: ze verbindt mensen. De elementen van de rode draad brengen je meteen in de juiste modus: wat kan ik bijdragen met een Eye-opener, feedback, een tip/idee. Het verhaal van Fleur was voor mij heel herkenbaar. Een inspiratiebron voor iedereen die te maken krijgt met slechthorendheid. Ik leerde vervolgens hoe Microsoft en ING omgaan met inclusie. Zaken die

ik ook bij mijn eigen werkgever kan toepassen. Op slechthorendheid rust nog steeds een taboe. Het is als partner van een slechthorende wel herkenbaar. De lezingen helpen me het ook bespreekbaar te maken.

De shortdoc's in het avondprogramma gaven een inkijkje in de beleving van slechthorendheid. Dat blijft voor een horende altijd weer moeilijk te bevatten. Inspirerend was ook de muziek-sessie van Eric Habets: hij laat horen hoe je ondanks een beperking je ambitie groots kan realiseren. Brad ging vervolgens in op de muziekbeleving met een primeur als afsluiting: het muziek-instrument-gebaren-tolken-orkest.

Het programma van de tweede dag startte voor mij met de lezing van Linda Dratell. Ook hier een mooi ervaringsverhaal met aanknopingspunten hoe je om kan gaan met je beperking en deze zichtbaar mag maken voor de omgeving. En ook daar kun je als horende partner van groot belang zijn door dat te ondersteunen. De lezing van Sophia Kramer gaf mij een duidelijk beeld van hoe vermoeiend horen kan zijn. Daar kun je je als horende maar weinig bij voorstellen. Jan de Laat gaf mij een beeld van toekomstige ontwikkelingen. Daarmee krijg je een idee van hoe de hoorreis die we aan het maken zijn zal kunnen verlopen. De dag sluiten we af met een zeer smakelijk buffet en aansluitend entertainment

programma. Ook hier kun je als horende ervaren hoe dergelijke evenementen kunnen verlopen als er ondersteuning is door de tolken.

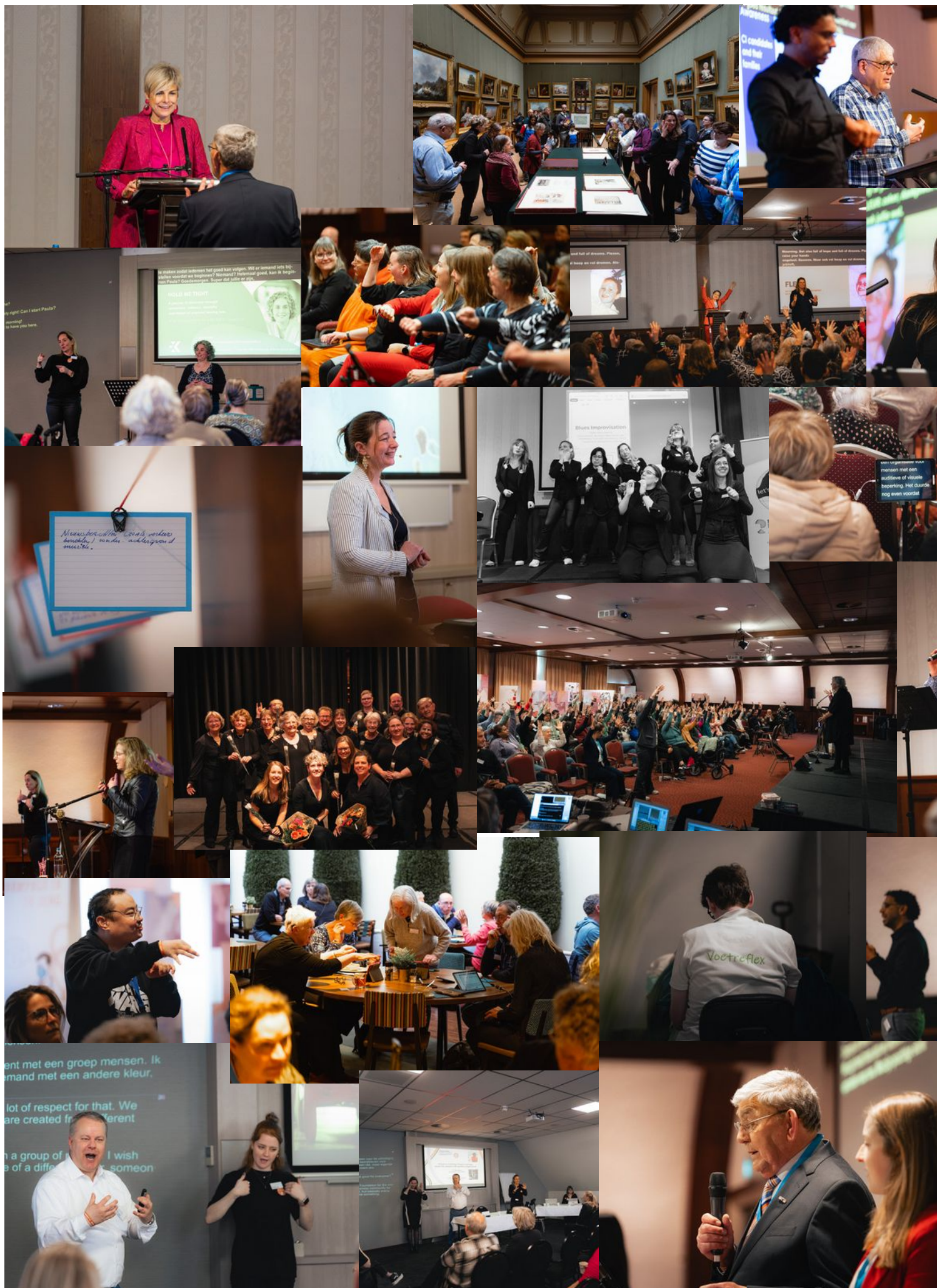
Op zondag volgde ik de lezing van Prof. Frijns. De ontwikkelingen rondom CI's zijn interessant maar

wat mij met name opviel is hoe de Nederlandse wetenschappers met elkaar samenwerken om het leven van de slechthorenden te verbeteren. De lezing van Juke Osinga was een goed vervolg op de eerdere sessies van Microsoft en ING. Het geeft je als horende een goed beeld van hoe iemand uitstekend kan functioneren als hij maar op de juiste manier gefaciliteerd wordt. Dan blijkt met een kleine moeite mooie resultaten te boeken zijn. Het congres werd afgesloten met een boeiend uitstapje. Ik koos voor het Teylers Museum. Het stond op mijn lijstje van ooit nog eens te bezoeken musea. De start verliep wat stroef en gaf eens

an dat er qua techniek nog behoorlijk wat te verbeteren valt. Het museum maakte het wachten de moeite waard: Jammer dat ik dit niet veel eerder heb bezocht. Ik heb niet alles kunnen zien en kom er zeker nog eens terug. Dat geldt ook voor de activiteiten van de Stichting. Je steekt er als horende zoveel van op. Je leert van elkaar. We zijn alle lotgenoten. We zijn samen doof. Wat dat betreft is Let's connect voor mij zeker een succes."

Back to my roots and more

Door John Retel Helmrich

John Retel Helmrich, 'onze John' van de redactie van Plotsdoof magazine, heeft begin dit jaar de reis van zijn leven gemaakt. Hij doorkruiste het land van zijn roots, Indonesië. Dat was prachtig, onvergetelijk, maar kende ook uitdagingen voor iemand met een auditieve beperking. Hij deelt zijn verhaal met ons en het is werkelijk een prachtverhaal, inspirerend. Een groot gedeelte lees je hier in het magazine; het verhaal gaat vervolgens verder op onze website www.stichtingplotsdoven.nl

Jakarta

De reis begint met een lange vlucht die ons via Istanbul naar Jakarta brengt. Het is een hele uitdaging om bijna dertien uur (in totaal) op je stoel te blijven zitten. De chaos barst vervolgens los wanneer we koers zetten naar ons appartement. Parkerende taxi's en auto's die kris en kras hun wagens neerzetten om de koffers en bagage in te laden, in een atmosfeer die nog het meest op een openlucht-oven lijkt. De temperatuur verschillen in 24 uur van 4 naar 34 graden. Gelukkig komt onze chauffeur binnen de afgesproken tijd, met ruime indo marge weliswaar.

De eerste dag hebben wij eigenlijk een beetje rond geslenterd in de buurt. Natuurlijk was ons eerste culinaire hoogtepunt het bezoeken van de lokale KFC. Kip met rijst! Blijer kan je mij niet maken.

De volgende dag had Cathy een ontmoeting met een gebarentolk geregeld. Jasmin was niet alleen gebarentolk maar zij kende ook 5 andere talen. Aan enthousiasme ontbrak er niks aan en ze kon heel veel vertellen over haar werk, Indonesië, Java en haar ervaringen als tolk. Zij introduceerde Iljam en Nissi, een jong dovenstel, als onze tourguide voor de komende dagen.

Scootergeweld

Batavia is wat vroeger Jakarta heette, toen het nog Nederlands Indië was. Het is onze eerste plek van bestemming. Nu weet ik dat Max Verstappen een zeer behendige coureur is maar ik zou hem toch graag een keer willen uitdagen om door Jakarta te rijden. Man man, wat was dat een ervaring die ik graag had willen missen....ja willen missen! Links, rechts, voor, achter reden scooters, soms met kinderen ertussen, anderen met opgestapelde dozen en weer anderen met watervaten. De scooters rules Jakarta. Het verbaast mij dat zij niet geraakt werden, wat op zich ook een verdienste is van de chauffeurs van de vierwielers en het viel mij tevens op dat men niet claxonneert. Ik zie geen woede, geen misgunnen, geen gevloek. Alles laveert en vloeit als gesmeerde olie door het verkeer.

Dat terzijde. Batavia was heel bijzonder. De stad heeft rijke geschiedenis die teruggaat tot de 16e en 17e eeuw. Maar uit de 19e en met name 20e eeuw zijn de Nederlandse invloeden in de architectuur gebouwen zeer herkenbaar. Iljam en Nissi nemen ons ook mee naar het Jakarta History museum. Op het plein Taman Fatahillah zien wij niet alleen de kleurige fietsen waar iedereen op wilt rijden, maar ook straatmuzikanten en het beroemde Café Batavia!

Better world

Na Batavia nemen Ilham en Nissi ons mee naar een soort van café annex restaurant maar toch meer een ontmoetingsplaats. Genaamd "better

world". De eigenaresse vertelt ons dat hier iedereen mag komen en dat hier geen onderscheid wordt gemaakt voor mensen met welke beperking en achtergrond ook. Hier moet men zichzelf durven en kunnen zijn. Haar verhaal raakt mij. Niet in de eerste plaats omdat zij ook toelicht dat van de omzet het geld hoofdzakelijk wordt gebruikt om kleine lokale goede doelen te ondersteunen.

De avond wordt helemaal bijzonder als ineens uit alle hoeken van de stad een aantal dove jongeren ons spontaan een bezoek brengen in Better World. De communicatie is even wennen voor mij, want het is een mengelmoes van Indonesische en Nederlandse gebaren alsmede ASL. Het begrip en de intenties maar ook de bereidheid om elkaar te "verstaan" is zo vertederend. Het waren heerlijke ontmoetingen en een mooie avond. Niet in de laatste plaats omdat de 3 muzikanten die een aantal nummers speelden, vroegen of ik een nummer naar eigen keuze mee wilde zingen. Men zegt wel eens, het gaat niet om de bestemmingen, maar om de reis die je maakt. Ik wil hier aan toevoegen. Het gaat eigenlijk om alles! Maar het meest bijzondere en het meest onvergetelijke is dat je tijdens reizen nieuwe mensen ontmoet en nieuwe vriendschappen creëert.

Semarang

Als wij in de avond, na een treinreis van 6 uurtjes langs prachtige en weidse landschappen, op Semarang Tawang station aankomen voel ik mij ineens heel emotioneel. Het station is niet alleen authentiek, maar straalt ook een soort vertrouwen uit. Hier heeft mijn vader dus grotendeels zijn leven

in Indonesië doorgebracht. En hij zal ongetwijfeld hier ooit een keer op dit station gestaan hebben, bedenk ik mij.

Het begint ineens te regenen, eerst een paar druppels en daarna houdt het niet op! Gelukkig zijn wij op tijd in de taxi gesprongen. Een fitte oude chauffeur brengt ons langs de oude stad Kota Lamataxi mogen dragen. Er mankeert van alles. Als deze voor een APK keuring in Nederland zou moeten komen komt hij niet verder dan de letter A...de A voor Absoluut ongeschikt als taxi. Maar wij zijn in Indonesië en een rit van 1 euro, hoewel hij eerst 10 dollar vroeg, daar moet je niet teveel comfort van verwachten.

Als wij met een Betjak (fietstaxi) verder door de oude stad rijden voel ik gewoon dat mijn vader hier een geweldig leven gehad moet hebben. Afgezien van die vreselijke oorlogsjaren natuurlijk.

Wij besluiten om met een Uber taxi onze weg te vervolgen. Deze oude barrel zou niet eens de naam van een APK keuring in Nederland zou moeten komen komt hij niet verder dan de letter A...de A voor Absoluut ongeschikt als taxi. Maar wij zijn in Indonesië en een rit van 1 euro, hoewel hij eerst 10 dollar vroeg, daar moet je niet teveel comfort van verwachten.

Mama!

De volgende dag zoeken wij, op advies van onze arm worstelaar, Kota Lama op. Bij tijd en wijle regent het keihard maar het gekke is dat het absoluut niet koud is. Het regent warm water en de temperaturen blijven in de avond ook boven de 28 graden. Als wij met natte kleren de Starbucks invluchten na een korte wandeling door de oude stad, merken wij dat het niet altijd prettig is dat een airco vol staat te blazen. De koffie en de lokale cakes vergoeden veel.

Bij terugkomst in ons hotel worden verrast door 2 zittende mensen die ons op de trap lachend aanschouwen. Het is mijn moeder met haar vriend Leo! Ik hoef natuurlijk niet uit te leggen dat wij elkaar lang hebben vastgehouden. Ik heb mijn moeder voor het laatst gezien voor haar vertrek bijna 4 maanden geleden. Zij hebben eerst in Jakarta en Parakan gebivakkeerd en nu ineens sta ik oog in oog met haar. Het zal voor haar de laatste reis naar Indonesië zijn. Zij is al 84 jaar en zo'n verre reis met tochten door het binnenland van (west) Java, vergt wat van jouw mentale en fysieke gesteldheid. Zeker met die tropische temperaturen, en de hoge luchtvochtigheid ligt rond de 70 tot 90%. Om het weerzien te vieren eten wij met z'n vieren in een restaurant. Ik neem voor het eerst nasi goreng met Telor (ei) en Ayam (kip) en uiteraard sambal badjak. Ai, dat is pittig! Eindelijk weer echte Indonesische Nasi Goreng, toch mama?

De plek van mijn vader

Als wij in de ochtend opstaan willen we maar één ding: weer naar Kota Lama. Semarang is de stad waar mijn vader samen met zijn broer Peter en zus Frauke gewoond hebben. Mijn opa had daar een suikerplantage en een onderneming. Het idee dat wijlen mijn vader, hij is al meer dan 20 jaar geleden overleden, hier door de straten heeft gelopen, doet mij helemaal sidderen van binnen.

In Kota Lama verraden straat naam borden zoals, Heerenstraat, Hoogendorpstraat, Kloosterstraat en de Blinde Spekstraat en dat Nederlands-Indië hier ooit bestaan heeft. De veelal oude gebouwen dragen ook Nederlandse namen zoals het weeshuis en het kantoor Pos. Nergens in Indonesië staat zo veel Nederlands erfgoed zo dicht bij elkaar. Er staan 105 gebouwen, verspreid over 34 hectare grond. De welbekende raamluiken, het glas in lood en de art deco stijl zijn nog te bespeuren in de door Nederlandse kolonisten ontworpen gebouwen.

Spoken

Wij bezoeken een unieke locatie in Semarang. Het schijnt er te spoken. Bezoekers zouden er geesten hebben gehoord én gezien. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de makers van de horrorfilm 'Dendam Kuntilanak' Lawang Sewu hebben gekozen als locatie voor hun film. Bij het oprijden van Tugu Muda, een bekende rotonde in Semarang, Midden-Java, valt het voormalige administratiegebouw van de Nederlands-Indische Spoorwegmaatschappij ons meteen op; twee hoge torens kijken uit over de rotonde. Het gebouw van de Nederlands-Indische Spoorwegmaatschappij werd ontworpen door de Nederlandse architecten Jacob F. Klinkhamer en B.J. Ouëndag; een prachtig staaltje Art-Deco-stijl. Hoewel Lawang Sewu in het Javaans '1000 deuren' betekent, heeft het gebouw geen 1000 deuren. Het gebouw wordt zo genoemd vanwege de vele deuren en hoge, brede ramen.

Tijdens de Japanse bezetting die duurde van 1942 tot 1945 werd Lawang Sewu in gebruik genomen door de Japanse troepen. Zij gebruikten de kelder als gevangenis, waar verschillende Nederlandse en Indonesische gevangenen werden geëxecuteerd. Ons wordt verteld dat hier in deze bedompte veel te kleine ruimte zonder licht soms wel 100 man zaten! De meesten gingen al dood door verhitting en honger. De rillingen lopen door mijn lijf als ik zo snel mogelijk de kelder verlaat.

Ik koop boven nog wat souvenirs want uiteindelijk heeft deze locatie gelukkig ook heel veel moois te bieden. Vol trots draagt een vriendelijke verkoopster een t-shirt waarop staat "klein Nederland". Ik vraag uiteraard waarom? Zij legt mij uit dat in dit museum honderden foto's van de vele trein- sporen en stations hangen. En deze zijn veelal gebouwd door Nederlandse architecten die bijvoorbeeld door Universiteit Delft werden uitgezonden om Indonesië op te bouwen. Nederland heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de infrastructuur van dit land vertelt ze honderduit. Dit doet mijn hart natuurlijk glimmen. Als ik haar vraag of zij met mij op de foto wil, begint zij ook te glimmen. Wat zijn de mensen toch zo open en lief, besef ik.

Het huis van mijn vader

Op 7 Februari, een dag voor de geboortedag van wijlen mijn vader, besluiten wij het huis waar mijn vader heel lang gewoond heeft met zijn ouders, broer en zus, te zoeken. Cathy heeft hierover zonder mijn medeweten stiekem contact had met mijn "tante" Hetty die in Nederland woont. Hoewel

zij in Bandung is geboren, kan zij Cathy ongeveer de straat noemen van mijn families huis destijds. Jullie begrijpen dat dit voor mij een niet te bevatten droom was. Mijn vader moet hier tussen 1935 en 1958 hebben gewoond. Dat is dus meer 65 jaar geleden. Zouden wij het überhaupt vinden? Als ik om mij heen kijk word ik al snel aangesproken door de dorpelingen. Zij herkennen een nieuw gezicht dat met nieuwsgierige en vragende ogen blijkbaar ergens op zoek naar is.

Voordat ik het in de gaten heb sta ik in de serre van een huis. Omringd door de bewoners van de straat die mij wijzen naar oude foto's aan de muur. Hier zou mijn Opa tussen moeten staan zeggen zij, nadat de dorpelingen erachter wat de reden was van ons bezoek. Als ik de muur aftast, druipt ik teleurgesteld af. Nee sorry, hij zal ongetwijfeld opa zijn maar niet van mij. Opeens krijg ik een mobiel in mijn handen gedrukt. Ik waan mij in een aflevering van Spoorloos. Ik doe mijn hoortoestel uit, en drukt hebben Cathy en ik nog 1 maand en zijn wij nog met volle kracht de telefoon tegen mij oor. Gelukkig niet klaar! deze man spreekt Engels! Ik geef hem zoveel mogelijk informatie in een rap tempo. Tot zover ik het kon volgen vanwege mijn slechthorendheid (was er maar een tolk aanwezig, dacht ik) zei de naam Retel Helmrich hem niet veel, maar hij zou een andere neef bellen die hem meer kon vertellen. Een kwartier later sta ik oog in oog met een achterkleinzoon van 1 van de dorpelingen.

Als wij (mijn moeder, Cathy, ik en mijn andere familie leden) hem met ongeloof aankijken, wanneer hij ons vertelt dat hij weet waar mijn opa, oma en mijn vader hebben gewoond, lopen wij ietwat vertwijfeld achter hem aan. Ik helemaal vooraan, met grote stappen. De emoties gieren door mijn lijf. Ik vraag God om te helpen en mijn passen worden groter en sneller. Ik loop alleen, de rest van de familie is ver weg. Het lijkt het, maar in werkelijkheid lopen zij een tiental meters achter mij. Ineens...en ik krijg opnieuw kippenvel als ik dit schrijf, word ik ingehaald. Een man in een smetteloos wit overhemd kijkt mij aan. Hij loopt mee en lacht naar mij. Ik schat hem een jaar of 28..."Wat leuk dat je er bent, eindelijk heb je het gevonden, ik heb hier zo lang op jou gewacht"....Het is mijn vader, Ik huil, ik huil zo hard van binnen. En ineens staan wij voor zijn huis! Ik zit een soort rollercoaster van emoties, herinneringen en het hier en nu. Ik kan dit nauwelijks bevatten en geloven dat dit echt gebeurt!

Wij mogen foto's maken van het huis. Hier heeft mijn opa dus een suikerplantage en een onderneming gehad waar hij hoofd en eigenaar van was. Mijn vader vertelde mij verhalen hoe hij vroeger als hij in de avond trek had, gewoon met zijn pyjama en sandaaltjes naar de hoofdstraat liep om naar een Warung Kaki Lima (een eetkraampje langs de kant van de weg) eten te kopen als hij ineens zin had in een rissoles of bapau. Ik herken de route meteen uit zijn verhalen. Hij noemde dit de ultieme vrijheid. Dit heeft hij nooit in Nederland meer teruggevonden. Nu opeens begrijp ik hem. Die warungs staan er nog steeds (en bepalen het straatbeeld door heel Java) en het huis ook. Mijn vader en zijn familie helaas niet meer. Toch ben ik dolgelukkig dat ik op deze plek mag staan. Ik denk hardop: "John, dit is jouw absolute hoogtepunt van deze bijzondere reis, mooier dan dit gaat het niet worden. Als jij morgen terug moet naar Nederland is deze reis na 1 week onbetaalbaar." Gelukkig hebben Cathy en ik nog 1 maand en zijn wij nog

Wil je het vervolg lezen van de reis van John en Cathy? Lees verder op onze website: www.stichtingplotsdoven.nl

**'Daar ga ik
niet dood
van'**

Toen ik iets meer dan twee jaar geleden eenzijdig plotsdoof werd, was dat zonder meer een van de grootste uitdagingen die ooit op mijn pad zijn beland. Ik zeg 'uitdaging', maar het voelde als een mokerslag in mijn gezicht, een ongeneerde tackle die me genadeloos onderuithaalde. Maar 'uitdaging' klinkt dan toch weer vriendelijker, he? Het past bij de eindeloos gekopieerde uitspraak van Nietzsche: what doesn't kill you makes you stronger.

Als je me die uitspraak toen had geciteerd, had je een heel vuile blik van me gekregen en het liefst een klap voor je kop. Maar zachtaardig als ik ben, had ik me wel ingehouden. Waarschijnlijk. Misschien. Nu, een hele tijd verder, ben ik erachter dat het toch echt zo werkt. Ik heb mijn weg gevonden in de nieuwe situatie. Ik heb ongelooflijk veel last van tinnitus, variërend van koebellen tot de triangel en krekels die midden in de winter schijnbaar ook tjirpen. Ik ben zwaar overprikkeld na een dag werken en mijn brein is dan totaal leeggelopen. Kan hilarisch zijn, overigens, voor mijn omgeving. En hearing fatigue of hoormoeheid bestaat dus echt. I know. Maar in de top drie van zware bijwerkingen noem ik toch wel het feit dat ik niet meer echt van muziek kon genieten. Alles is mono, klinkt hard, schel of is een kakafonie van klanken. Radio aan, werd radio uit. Een half jaar nadat ik plotsdoof werd, durfde ik het aan: een openluchtconcert van een zangeres die ik graag weer live wilde horen. Prachtige stem. Het werd een fiasco. Haar stem was ongetwijfeld nog even prachtig, maar ik hield mijn oren dicht. Tranen liepen over mijn wangen terwijl de band speelde en iedereen om me heen genoot. Dit kon ik niet meer

Column Olga Steen

Dat zou Nietzsche zeggen

verdragen. We zijn halverwege weggegaan.
Live muziek: streep erdoor.

Enkele weken geleden, anderhalf jaar later dan dit drama, besloot ik impulsief te zijn. In een niet al te groot muziektheater speelde een sing- en songwriter. Niet heel groots of bombastisch, lekker puur en intiem. Op de allerachterste rij boekte ik twee stoelen. Ik vond het spannend, was voorbereid op alles. En zodra hij begon te spelen, heel eenvoudig begeleid door zijn gitaar, zakte de spanning weg. De muziek kwam binnen. Klonk prettig. En ging van mijn ene horende oor recht in mijn hart. Het was een cadeautje voor me. Alsof iets kostbaars aan me werd teruggegeven. Niet mijn gehoor. Dat is en blijft weg. Maar genieten van muziek, dat is er weer. Misschien iets minder hard en anders dan vroeger. Maar dat is oké. Daar ga ik niet dood van. Dat zou Nietzsche zeggen.

Sencity 2024

Door Sandra Boertien

Op zaterdag 6 april was ik één van de 1500 mensen die naar Sencity Festival in Tivoli Vredenburg gingen! Dit jaar was het thema 'de ideale wereld voor één dag'. Er waren verschillende activiteiten en festival elementen die hier aan bijdroegen en allemaal op hun eigen manier een stukje uit 'de ideale wereld' vertegenwoordigden.

Het leuke aan Sencity, vind ik, is het diverse culturele programma. Niet alleen muziek, maar ook projecties, beelden, dans, trilvloeren, geur, poëzie, serieuze (panel)gesprekken, NGT lessen en de -stiekem toch ieder jaar weer- fantastische photobooth. Een avond waarbij je wordt ondergedompeld in een wereld waar je zoals ze zeggen kan verdwalen, ontdekken en proberen. En precies dat is het ook voor mij. Op mijn manier dan...

Proberen

Net als ieder jaar had ik mij ook dit jaar weer voorgenomen om álles te zien en doen. Maar net als ieder jaar heb ik de helft weer gemist. Bij veel evenementen die ik medegeorganiseerd heb, zoals Wereld Dovendag en het internationale congres Let's Connect 2.0, was de feedback: "Het programma is zo divers en ik moet kiezen, maar ik wil niet kiezen". Bij Sencity ervaar ik dit eigenlijk ook vaak. Er is zoveel te doen, te zien, te ervaren. Je móet kiezen, want je kan niet overal tegelijkertijd zijn. Ik heb geprobeerd verschillende activiteiten bij te wonen, maar nadat ik zelf even onderdeel van een panel was bij Hand Talks vloog de tijd. Het was tof samen met de andere panelleden over 'de ideale' wereld te fantaseren en sparren.

Verdwalen

Het programma van Sencity is verspreid over

meerdere zalen. Met de toiletten natuurlijk altijd aan de andere kant van de gang. Ik ben dan ook vaak tijdens Sencity de juiste zaal kwijt. Wanneer ik van de ene naar de andere zaal ren (want Tivoli is best groot en ik vind het tijdbesparend om te rennen) kom ik verschillende bekenden tegen. Het leukste aan Sencity vind ik dat er zoveel mensen zijn die ik ken. Mensen die ik vaak zie, maar ook mensen die je af en toe of zelfs één keer per jaar ziet. Maakt het verdwalen niet zo erg dus. Tijd vliegt, want er is zoveel om over bij te kletsen. Dit is tegelijkertijd ook de reden dat ik het halve programma mis, haha. Ik noem Sencity ook wel het feestje wat ik nooit zelf zou geven: Ik wil het liefst iedereen uitnodigen, maar mijn woonkamer is nog niet eens een half zo groot als de kleinste Tivoli zaal, mijn burens zouden zwaar ongelukkig worden van geluidsoverlast, de lucht van de kaassoufflés zou nog weken in mijn huis hangen en laat staat hoeveel zoiets mensen in je woonkamer veroorzaken haha. Dus ik kijk ieder jaar weer uit naar dit ene feestje waar alles en iedereen is (nou ja, bijna dan hé) én waar ik niets hoeft op te ruimen behalve m'n eigen beker haha.

Ontdekken

Het muziekprogramma vond ik dit jaar extra speciaal. Ik hou van nieuwe muziek ontdekken. Vanuit het project Revelland waren er namelijk bands vanuit verschillende internationale festivals. Deze bands gaven een immersive live optreden. Heel tof om te ervaren hoe de bands op verschillende manieren met inclusie en toegankelijkheid van muziek bezig zijn. Super gaaf om mee te maken en optimaal genieten!

En dat was het feestje van het jaar dan weer. Op naar volgend jaar. 5 april 2025 is de volgende editie. Zie je daar!?

Gelderhorst
Een thuis vol gebaren

Kom jij werken in de Gelderhorst?

De Gelderhorst is uniek. Nergens in Europa bestaat zo'n groot woon- en zorgcentrum voor oudere Doven. Niet alleen bewoners, maar ook veel medewerkers zijn doof of slechthorend.

Werkzoekende Doven die gebarentaal beheersen, hebben bij ons een streepje voor. Maar ook zonder kennis van gebarentaal, ben je welkom. Want wat je nog niet beheerst, kun je leren. Je krijgt in werktijd cursussen gebarentaal en verdiept je in de dovencultuur.

Werken in de Gelderhorst is bijzonder én leuk. Het is een unieke werkplek waar communicatie een belangrijke plaats inneemt en waar je veel ruimte krijgt om je verder te ontwikkelen.

De Gelderhorst groeit en vanwege die groei zijn we op zoek naar collega's. Wij zijn speciaal op zoek naar Verzorgenden IG en Verpleegkundigen.

Kijk voor de actuele vacatures op onze website:
www.gelderhorst.nl

De Gelderhorst is het enige centrum voor oudere Doven in Nederland. We zijn een financieel gezonde en zelfstandige organisatie met 216 medewerkers (ca. 135 fte).

We hebben een unieke positie als cultuurdrager van de oudere Doven in Nederland en zijn hét kenniscentrum op het gebied van oudere Doven zowel nationaal als internationaal.

- ✓ 33 plaatsen Zorghuis
- ✓ 58 plaatsen Verpleeghuiszorg
- ✓ 117 appartementen
Zelfstandig wonen
- ✓ Dagbesteding

De Gelderhorst
Willy Brandtlaan 40
6716 RK Ede

Telefoon: 0318 – 69 81 00
E-mail: info@gelderhorst.nl
Website: www.gelderhorst.nl

Column Margreet Joosen Teamcoaching en tolken

'een goede afstemming'

Wat hebben teamcoaching en tolken met elkaar te maken? Voor mij heel veel. Sinds 1 maart ben ik fulltime teamcoach bij Avans Hogeschool waar ik inmiddels 10 jaar werk. Ik mocht de omslag maken van recordmanager (archivaris) naar teamcoaching en daar ben ik Avans heel dankbaar voor. Echter een kennis op LinkedIn feliciteerde juist Avans met mij, want medewerkers laten doen waar ze goed in zijn: betere binding bestaat niet.

Wat ik zo bijzonder aan Avans vind, is dat inclusie daadwerkelijk wordt ingebed in het dagelijks werk. Dat ik bij een teamcoaching 2 gebarentolken inzet, dit niet als een probleem of obstakel wordt gezien. Of mijn slechthorendheid als een drempel wordt ervaren. Integendeel, ze vinden het een meerwaarde omdat ik andere dingen zie en benoem die voor horenden niet altijd even zichtbaar zijn omdat ze vaak op het gehoor afgaan. Ik kijk vooral naar lichaamstaal, naar hoe ze iets zeggen of juist wat ze niet zeggen. Ook gebruik ik mijn intuïtie en mijn lichaam om informatie te verkrijgen en te interpreteren. Een ander teamcoach benoemde dat als mijn kwaliteit toen zij aan een aantal externe partijen in coaching tijdens een netwerkborrel mij voorstelde. Dat mijn slechthorendheid juist bijdraagt aan hun teamcoachpool. Ik bloosde er gewoon van en werd helemaal warm van binnen. Dat je zó wordt gezien is heel fijn!

Als ik een intakegesprek heb met een opdrachtgever voor teamcoaching, vertel ik dat ik slechthorend ben en dat ik bij een teamsessie altijd 2 gebarentolken inzet. En ook waarom 2 tolken en niet 1 en hoe ze werken. Telkens was dat geen enkel probleem. Na een sessie zeggen de meesten ook dat ze de tolken niet als storend hebben ervaren. Soms vergeten ze zelfs dat ze er zijn. Dat zegt natuurlijk ook iets over de kwaliteit van deze tolken. Die als een schaduw achter de mensen staan naar wie ik kijk en luister,

zodat ik zowel contact heb met de persoon en ik de gebaren daarachter kan zien. Dat betekent een goede afstemming met de tolken. Dat ik aangeef wat ik nodig heb en wat ik prettig vind. En andersom, dat de tolken aan mij vragen hoe zij het werk het beste kunnen doen. We hebben oog voor elkaar, gaat het goed met mij en gaat het goed met de tolken? Want juist daardoor verbetert het de kwaliteit van mijn teamcoaching. Voor mij is het belangrijk dat ik met tolken samenwerk, die het vak teamcoaching leuk vinden en met wie ik een klik heb. Daarom heb ik mijn eigen netwerk waarvan ik weet dat die tolken dat kunnen. Bovendien raken we steeds meer op elkaar ingespeeld. Dat 1 teken van mij genoeg is om te weten wat ze moeten doen.

Het valt niet altijd mee om 2 tolken te vinden als het om opdrachten op korte termijn gaat, maar tot nu toe is het me telkens gelukt. En dat is altijd een opluchting. 😊 Het is wel arbeidsintensief, appjes heen en weer, agenda's vergelijken. Tijdens een intakegesprek geef ik altijd aan dat ik tijd nodig heb om tolken te regelen. En dat zomaar verschuiven van een datum of tijd nadat ik tolken gevonden heb, niet zo handig is. 😞 Soms moet ik ook gewoon nee zeggen. Dat vind ik wel lastig, want het is zo'n leuk werk!

Dankzij inzet van tolken kan ik teamcoaching doen. En het mooiste is dat het gewoon wordt geaccepteerd door mijn collega's. Hoe gaaf is dat! Een heel blij ei hier. 😊

Inloophuizen

Wat zijn inloophuizen eigenlijk? Dit zijn ontmoetingsplaatsen waar je (en eventueel je partner) onder het genot van een kop koffie of thee in een gemoedelijke sfeer jouw verhaal kwijt kan. En omdat er altijd een schrijftolk en een NMG-tolk aanwezig zijn hoef je niets te missen qua communicatie!

Voorbeelden van onderwerpen die ter sprake kunnen komen zijn o.a.:

- plotseling of langzaam doof worden; hoe ga je daarmee om?
- Hoe gaat de omgeving (familie en vrienden) er mee om
- Ernstige slechthorendheid
- Je leven is NIET voorbij, wij geven je tips en trucs om ermee te dealen
- Communicatie met horende als een plots- en laatdove
- Hulpmiddelen en hulpverlening

Of je nu 10 minuten komt of de gehele dag, welkom ben je altijd. Verder is het fijn om je verhalen te kunnen delen met lotgenoten, of juist te horen hoe anderen met hun slechthorendheid/doofheid om gaan.

We hebben inmiddels 6 inloophuizen verspreid over heel Nederland. Gerard Vijlder, bestuurslid van de Stichting Plots- en Laatdoven, is de bezielde coördinator van alle inloophuizen. Hieronder stellen de inloophuizen zich voor.

Inloopmiddag Alkmaar

De inloop in Alkmaar is iedere keer anders, maar altijd een gezellige middag. De ene keer komt er iemand iets vertellen over voorzieningen of een ander onderwerp wat van belang is wanneer je gehoor beperkt is en de andere keer maken we iets leuks, doen een spel of praten onderling over onze ervaringen.

De tolken zorgen ervoor dat eenieder optimaal deel kan nemen wat de communicatie ontspannend maakt. Dat is voor iedereen een fijne ervaring, of je nu al jaren plotsdoof bent of nog maar sinds kort. Soms komen mensen die veel essentiële informatie missen. Om dan te zien en horen wat er allemaal mogelijk is voor ons (laat)doven kan emotioneel zijn, maar ze gaan verrijkt naar huis. Ook zijn er goedgevoelde bezoekers die betrokken zijn bij plots- en laatdoven door relaties, werk of studie. Zij kunnen hun ervaringen en alle informatie weer verder verspreiden.

Betty Kooij en Thea van der Wilt zijn de gastvrouwen en zorgen ervoor dat iedereen zich thuis voelt. En Nelleke Pérukel valt in wanneer het nodig is. Wij zijn er ook voor jou! Dus woon je

in Noord Holland en wil je wat meer weten over gehoorverlies of gewoon een gezellige middag hebben, kom het gewoon eens ervaren.

Het is fijn als je je even aanmeldt bij inloopalkmaar@stichtingplotsdoven.nl. Je kunt daar ook terecht met vragen.

Elke derde dinsdag van de maand van 13.30 uur tot 16.00 uur

Buurthuis de Wachter
Oudorperdijkje 65
1821 AP Alkmaar

Inloop Almere

Op 19 januari 2017 werd onder grote belangstelling het eerste inloophuis te Almere van de Stichting Plots- en Laatdoven geopend door de toenmalig voorzitter Robert ten Bloemendal. Toen nog in de Gouverneurstraat. Het bleek een schot in de roos want er kwamen steeds meer bezoekers.

Sinds 5 jaar is het inloophuis gevestigd in het buurtcentrum Het Evenaarhuis te Almere. Waar we eerst een kleine zaal tot ons beschikking hadden, maar die bleek al gauw te klein en wordt er nu gebruik gemaakt van de grote zaal waar het inloophuisteam, bestaande uit Agaath Arends, Inge van der Graaf en Gerard de Vijlder gemiddeld 25 personen ontvangen. Naast onze gasten die vrijwel iedere maand aanwezig zijn zien we ook vaak nieuwe gezichten. Deze zijn vaak zo enthousiast dat ze vaker terugkomen.

Met een wisselend programma van allerlei spelletjes, een gastspreker en vooral gesprekken hebben met elkaar zijn het gezellige en interessant middagen. Er wordt veel informatie rondom slechthorendheid met elkaar gedeeld en dat geeft het veel herkenning, waardoor het leven als slechthorende iets makkelijker wordt.

Er zijn ook altijd schrijf- en NMG tolken aanwezig om het communiceren te vergemakkelijken.

Elke derde donderdag van de maand van 12.00 uur tot 16.00 uur

Buurtcentrum EveNaarHuis
Sumatraweg 352
1335JM Almere
gerarddevijlder@stichtingplotsdoven.nl

Inloop Enschede

Na veel zoeken hebben we een schitterende locatie gevonden met hulp van het netwerk van Femke Arends-Keupink, de gastvrouw van dit inloophuis. Ze 'runt' het samen met haar man Vincent Arends.

De inloop van Enschede is begonnen in januari en heeft nu 4 inlopen gehad. Elke inloop was anders. Nieuwe deelnemers, maar er is ook al een vast clubje aan deelnemers. Er zijn niet altijd dezelfde tolken aanwezig, maar dit wordt niet als hinderlijk ervaren. Juist positief omdat iedere tolk weer wat moois meebrengt aan ervaring en informatie.

Na veel vraag bij de deelnemers komen er nog thema ochtenden bij de inloop.

In samenwerking met de Stadkerk te Enschede zetten we deze inloop voort. We hebben een zomerstop in de maanden juli en augustus. Graag heten wij jullie weer welkom in september.

Het is een schitterende inloop van samenzijn, kennis delen, gelijkwaardigheid, erkenning, herkenning en gezelligheid.

Elke derde zaterdag van de maand van 10 tot 12 uur tot 16.00 uur

Stadskerk de Verbinding
Haaksbergerstraat 118
7513 EA Enschede
inloopenschede@stichtingplotsdoven.nl

Inloophuis Limburg in Geleen

"De hoeskamer voor doven, plots- en laatdoven en slechthorenden"

De regionale omroep Limburg L1 kopte op 14 maart: 'Inloophuis voor doven en slechthorende meteen een succes'. Diezelfde dag werd er zowel op de radio als in het L1 Nieuws een rapportage uitgezonden. Voorafgaand stond er een aankondiging in dagblad De Limburger. In april volgde de lokale omroep Sittard-Geleen. De aandacht van de media heeft ons, als vrijwilligers en lotgenoten, duidelijk een stem gegeven!

Aanvankelijk hoopten we op vijftien tot twintig bezoekers, maar het werden er maar liefst vijftig! Wow, wat een aantal, en ze blijven terugkomen. Het is duidelijk dat er een behoefte bestaat om elkaar als lotgenoten te ontmoeten. Sommigen zijn 'ervaren' slechthorenden, anderen - vaak recentelijk plotsdoof - zijn duidelijk zoekende en hebben veel vragen. Dit alles onder het genot van een kopje koffie en voor de eerste keer Limburgse vlaai, met de fantastische ondersteuning van schrijf- en gebarentolken.

Helaas is de akoestiek erg slecht; dit hadden we niet voorzien. Met dit grote aantal bezoekers in een relatief (te) kleine ruimte hebben we nog wat uitdagingen om dit in goede banen te leiden. Een luxeprobleem, maar we zijn dankbaar voor het

grote enthousiasme van de bezoekers. Daar doen we het voor!

Iedere tweede donderdag van de maand staat er een nieuw thema op de agenda, met in juni als onderwerp 'ergotherapie'.

Het vrijwilligersteam: Eric Habets, Arnold van Huizen, Corinna Sipkema en Emma de Esch heten jullie van harte welkom!

Elke 2e donderdag van de maand van 3:30 – 16:00 uur

Stadskamer M35
Markt 35
6161 GJ Geleen
inloophuis-zuidlimburg@stichtingplotsdoven.nl

Inloop Groningen

Het inloophuis in Groningen kende een lastige start, maar Chantal Klashorst, Hilda Havinga en Miranda Nienhuis gingen niet bij de pakken neer zitten. Zeker als er een goed thema is en men de doelgroep bereikt is er een goede opkomst. Ook in Groningen wonen veel doven, plots- en laatdoven en slechthorenden. Door mond tot mond reclame zal het inloophuis Groningen bestaansrecht hebben.

Elke eerste woensdag van de maand van 13.00 uur

Buurthuis de Helpen
Groenesteinlaan 16
9722 BX Groningen
inloopgroningen@stichtingplotsdoven.nl

Inloop Zutphen

Inloop Zutphen houdt elke laatste donderdag van de maand haar inloop in het Middenhuis in Zutphen. Hennie Sterne, Rita Korenblik en Robert Hetten Bloemendal ontvangen de bezoekers met een kopje koffie of thee. Regelmatig worden er sprekers uitgenodigd over allerlei onderwerpen over gehoorproblematiek. Ook is er altijd de mogelijkheid om 1 op 1 in gesprek te gaan om informatie te krijgen van onze ervaringsdeskundigen.

Elke laatste donderdag van de maand van 13.30 uur tot 16.00 uur

Het Middenhuis Fie
Carelsenstraat 32
7207 GN Zutphen
inloopzutphen@stichtingplotsdoven.nl

Activiteiten 2024

Activiteit	Wanneer
Landelijke ontmoetingsdag	8 juni
Jaarvergadering/vrijwilligersdag	7 september
Gezellig weekend	4 tm 7 oktober
Contactdag	2 november
NmG Weekend	22-24 november

In de loop van het jaar komen er nog nieuwe activiteiten bij.

De kalender is onder voorbehoud van wijzigingen. De meest recente kalender is te vinden op de website.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met: niroshaboer@stichtingplotsdoven.nl

Ook voor aanmelden van activiteiten.

INFO

Gebarencursussen

GGMD voor Doven en Slechthorenden
NmG Coördinatoren te bereiken via:
gebarencursus.nmg@ggmd.nl

Website

Anton van der Horst
Wilmar Ceton
Annet Verdoorn
webmaster@stichtingplotsdoven.nl

Redactie Internet

(inhoudelijke zaken website)
Robert ten Bloemendal (Hoofd)
Gerard de Vijlder
webredactie@stichtingplotsdoven.nl

Contactpersonen Individuele

Begeleiding

Pieter van Woudenberg
Regio Almere
06-50216402 (Alleen Whastapp of SMS)

Peter Raggars
Regio Dordrecht
06-48492413 (Alleen Whatsapp of SMS)

Robert ten Bloemendal
Regio Enschede
06-43018357

Gerard de Vijlder
Regio Katwijk
06-43032597 (Alleen Whatsapp of SMS)

OPCI

info@opciweb.nl
opciweb.nl

Contactpersoon Jongeren

Nirosha Boer
jongeren@stichtingplotsdoven.nl

Landelijke Activiteitencommissie

Nirosha Boer

Lex Scheffelfonds

Ineke Scheffel
SMS: 06 - 41 35 66 90
ienscheffel@hotmail.com
IBAN NL66 INGB 000 750 003 6
t.n.v. I. Scheffel-Maurer

Colofon

Plotsdoof is een uitgave van de Stichting Plots- en Laatdoven. Donateurs van de stichting ontvangen het blad gratis. Plotsdoof verschijnt vier keer per jaar: in maart, juni, september en december.

Redactieadres:

MEO Backoffice
Stichting Plots- en Laatdoven
Oudeweg 115
2031 CC Haarlem
redactie@stichtingplotsdoven.nl

Redactie:

Agaath Arends
Margreet Joosen
Ronald Kaijim
John Retel Helmrich
Olga Steen

Vormgeving en opmaak:

Ewa Harmsen

Aan dit nummer werkten mee:

Andrea Berkelder
Meddy van der Bilt
Sandra Boertien
Sharon van der Borden
Wilmar Ceton
Linda Dratell
Clarissa van den Elzen
Emma de Esch
Georgia van der Gen
Linda Gomes
Anke Heij
Edwin Kastelijns
Stan van Kesteren
Myrthe Kriesels
Richard de Lauw
Dorothee Limburg
Peter Raggars
Liisa Sammalpenger
Faye Schippers
Mirjam Stolk
Margot de Vreede
Gea ter Weele
Latisha van der Wijck
Thea van der Wilt

Opzeggen donateurschap:

info@stichtingplotsdoven.nl
ook voor adreswijzigingen.

Neem voor overname artikelen contact op met de redactie:
redactie@stichtingplotsdoven.nl

Sluitingsdatum kopij volgend nummer:

Wordt nog bekend gemaakt via
www.stichtingplotsdoven.nl en
Facebookpagina. Net als het thema.

Drukwerk en verzending:

MEO

Coverfoto:

Nico van Gestel en Joey Gillet

Foto's congres::

Nico van Gestel en Joey Gillet

MAAK VERBINDING MET DE DIERBARE MOMENTEN

Een krachtige hoorervaring dankzij een uitstekende geluidskwaliteit in verschillende luistersituaties

Moeiteloos comfort en gemak dankzij het ergonomische design en de compatibele accessoires

Ultiem gebruiksgemak om de hele dag verbonden te blijven met de wereld om je heen, mede dankzij de ingebouwde connectiviteitsoplossingen

Bezoek [AdvancedBionics.nl](https://www.advancedbionics.nl) en begin uw hoorreis vandaag.

NAIDIA C I M

